

DŮM PÝCHY

Jack London

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60 Kč** za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Dům pýchy
Povídky a vlastní životopis

Jack London

Přeložil Ivan Schulz

Znění tohoto textu vychází z díla [Dům pýchy](#) tak, jak bylo vydáno Vydavatelstvím dobrých autorů v Praze v roce 1920. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

Text díla (Jack London: Dům pýchy), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 30. 4. 2020.

OBSAH

Koolau, malomocný.....	6
Sbohem, Jacku!	23
Dům pýchy	34
Aloha Oe.....	50
Chun Ah Chun	58
Šerif z Kony.....	73
Jack London (Od něho samého)	88

Koolau, malomocný

„Protože jsme nemocní, proto nám berou naši svobodu. Poslouchali jsme zákon. Nedopustili jsme se žádné nepravosti. A chtějí nás dát do vězení. Molokai je vězení. Tolik víte. Niuli zde, hle, jeho sestru poslali do Molokai před sedmi léty. Od té doby ji neviděl. A také ji už nikdy neuvidí. Musí tam zůstat, dokud nezemře. Není to z její vůle. Není to ani z vůle Niulovy. Je to z vůle těch bílých mužů vládnoucích naší zemi. A kdo jsou ti bílí muži?

Víte to. Víme to od svých otců a od otců našich otců. Přišli sem jako beránci, mluvíce vlídně. Však věděli, proč mluvili vlídně, neboť bylo nás mnoho a byli jsme silní a všechny ostrovy náležely nám. Jak jsem řekl, mluvili vlídně. Byli dvojího druhu. Jeden druh žádal nás o dovolení, naše milostivé dovolení, aby nám směli kázat slovo boží. Druhý druh žádal nás o dovolení, naše milostivé dovolení, aby s námi mohli obchodovati. Takový byl počátek. Dnes pak všechny ostrovy náleží jim, všechna půda, všechnen dobytek – všechno je jejich. Ti, kdož kázali slovo boží, a ti, kdož kázali slovo rumu, spojili se a stali se velkými náčelníky. Žijí jako králové v domech o mnoha pokojích, s množstvím sluhů, již o ně pečují. Ti, kdož neměli nic, mají vše, a jste-li vy, nebo já, nebo kdokoli z Kanačanů hladoví, pošklebují se a říkají: „Nuže, proč nepracujete? Jsou zde přece plantáže!“

Koolau umkl. Natáhl ruku a zkroucenými, naduřelými prsty pozdvihl planoucí věnec ibišku, zdobící jako koruna jeho černý vlas. Měsíční světlo zalévalo celou scénu stříbrem. Byla to noc klidu a míru, ačkoli ti, kdož seděli kolem něho, naslouchajíce mu, vyhlíželi jako trosečníci nějakého boje. Jejich tváře byly hrozné, lví. Zde díra zela ve tváři, kde by měl býti nos; tam opět pouhý pahýl naznačoval, kde uhnula ruka. Byli to psanci, ti muži a ženy, počtem asi třicet, neboť nesli nyní známky divé zvěře.

Seděli tu ověnceni květinami, ve vonné jasné noci a jejich rty vyluzovaly drsné zvuky a jejich hrdla chroptila souhlas se slovy Koolauovými. Byla to stvoření, jež byla kdysi muži a ženami. Nyní však nebyli to již muži a ženy. Byli příšerami – tváří i tělem groteskními karikaturami všeho lidského. Byli ohyzdně znetvořeni a zkomoleni a měli vzezření tvorů mučených po celé věky v pekle. Jejich ruce, pokud je vůbec měli, byly jako drápy harpií. Jejich tváře byly nepodařenými padělkami, zkrúšenými a zohyzenými nějakým šíleným bohem, hrajícím si s lidskými životy. Tu a tam bylo viděti tahy, jež ten šílený bůh zpola smazal z jejich tváří, a jedna z žen ronila stále slzy ze dvou hrozných, odporných otvorů, v nichž kdysi byly její oči. Někteří byli mučeni bolestmi, sténající ze své ubohé hrudi. Jiní kašlali sípavě, jako by někdo trhal hrubou tkaninu. Dva byli blbci, podobající se spíše velkým opicím znetvořeným ve svém vývoji, ačkoli i opice zdála by se vedle nich andělem. Ječeli a blekotali v měsíčním svitu, ověnceni povadlými zlatistými květy. Jeden, jehož naduřelý boltec visel mu jako vějíř až k rameni, zdvihl nádherný oranžový květ a ozdobil si jím své odporné ucho, pohazující se mu jako hadr při každém pohybu.

A nad těmito přízraky Koolau byl králem. A zde bylo jeho království – horská stráž, dusící se v záplavě květů, obklíčená strmými útesy a srázy, ozývajícími se mekotavými hlasy divokých koz. Ze tří stran tyčily se chmurné skalní stěny, ověncené fantastickými girlandami tropického rostlinstva a provrtané otvory jeskyň – skalních pelechů Koolauových poddaných. Na čtvrté straně půda spadala náhle v hroznou propast a daleko dole bylo viděti vrcholky nižších úskalí a pahorků, u jejichž úpatí pěnily se a hlučely vlny Tichého oceánu. Za příznivé pohody mohl nějaký člun přistáti u skalnatého břehu tvořícího vchod k údolí Kalalau, avšak pohoda musila býti velice příznivá. A horal s chladnou hlavou mohl by vyšplhati ze břehu ku konci údolí Kalalau, k této kapse mezi skalními vrcholky, kde Koolau panoval, avšak takový horal musil by míti velice chladnou

hlavu a musil by příliš dobře znáti stezky divokých koz. Zázrakem se zdálo, že takové množství lidských trosek, tvořících Koolauův národ, bylo s to, aby dovezlo svou bezmocnou bídu těmi závratnými pěšinami až k tomuto nepřístupnému místu.

„Bratři,“ Koolau počal.

Avšak jedna z těch blekotajících opičích oblud vydala divoký skřek šílenství a Koolau čekal, zatímco pronikavý chechtot odrážel se od skalních srázů, probouzeje daleko ozvěnu neslyšnou nocí.

„Bratři, není to podivné? Naše byla tato země a hle, není již naše. A co nám dali ti hlasatelé slova božího a slova rumu za tu zemi? Dostal jediný dolar, alespoň jeden jediný dolar někdo z vás za tu zemi? A přece náleží nyní jim a v odplatu za to nám říkají, že můžeme pracovati na té půdě, jejich půdě, a že jim bude náležeti, co svou prací z ní dobudeme. A přece za starých času nemusili jsme pracovati. Když pak jsme nemocní, berou nám naši svobodu.“

„Kdo sem přinesl nemoc, Koolau?“ tázal se Kiloliana, hubený suchý muž s tváří podobající se tak směřujícímu se faunovi, že by každý čekal, že uvidí pod ním kozlí kopyta. Vyhlíželo to tak, pravda, ale kopyta byla pouze oteklé pahýly nohou, plné hničících, hnisajících ran. A přece to byl Kiloliana, nejlepší lezec mezi všemi, muž, znající každou kozlí stezku, muž, jenž kdysi vedl Koolaua a jeho zuboženou družinu do tohoto skrytého koutu údolí Kalalau.

„Ano, dobře se ptáš,“ Koolau odpověděl. „Poněvadž jsme nechtěli obdělávati míle půdy s cukrovou třtinou, kde se druhdy pásli naše koně, přivezli sem čínské otroky daleko ze zámoří. A s těmi přišla i čínská nemoc, ta, již nyní trpíme a pro niž nás chtějí uvězniti na Molokai. Narodili jsme se na Kauai. Byli jsme také na jiných ostrovech, jedni tu, druzí tam, na Oahu, na Maui, na Havaji, na Honolulu. Vždy jsme se však opět vrátili na Kauai. Proč jsme se sem vrátili? Musí to míti nějakou příčinu. Poněvadž milujeme Kauai. Narodili jsme se zde. Žili jsme zde. A zde také zemřeme – leda – leda že by mezi námi byli lidé slabých srdcí. Takové mezi sebou nepotřebuje-

me. Ti se hodí na Molokai. A jsou-li tu takoví, nechť tu nezůstanou. Zítřa přistanou vojáci k našemu břehu. Nechť ti, kdož mají slabé srdce, sejdou k nim dolů na břeh. Budou brzo posláni na Molokai. Pokud jde o nás ostatní, zůstaneme a budeme bojovati. Vězte však, že nezemřeme. Máme své pušky. Znáte ty úzké pěšiny a stezky, po nichž muži musí lézti, jeden za druhým. Já, Koolau, já, jenž jsem byl kdysi pastevcem na Niihau, dovedu samotný udržeti takovou stezku proti tisíci mužů. Je zde Kapalei, jenž býval kdysi soudcem nad lidmi a mužem vznešeným, jenž však nyní je štván jako krysa právě tak jako vy a já. Slyšte ho, je to moudrý muž.“

Kapalei povstal. Býval druhdy soudcem. Navštěvoval vysokou školu v Punahou. Sedával u hostiny s lordy a náčelníky a vznešenými zástupci cizích mocností, chránících zájmy obchodníků a misiónářů. Takovým mužem byl Kapalei. Nyní však, jak Koolau řekl, byl štván jako krysa, tvor mimo zákon, poklesnuvší tak hluboko v bahno lidského děsu, že byl nad zákonem právě tak jako pod ním. Jeho tvář neměla tahy, mimo zející díry a oči bez víček, planoucí pod čelem bez obočí.

„Nechceme násilně vystupovati,“ počal. „Chceme jen, aby nás nechali na pokoji. Nenechají-li nás však na pokoji, pak jsou sami zodpovědní za to, co přijde, a za svůj trest. Mé prsty jsou tytam, jak vidíte.“ Natáhl před sebe pahýly svých rukou, aby všichni to viděli. „Zůstal mi však přece jeden článek u palce a ten dovede stisknouti spoušť ručnice právě tak jistě, jako dovedl to kdysi jeho ztracený soused. Milujeme Kauia. Nechť nás tu nechají žítí nebo zemřítí, nechť nás však nenutí jíti do vězení na Molokai. Nemoc není naše nemoc. My jsme nehřešili. Muži, kázající slovo boží a slovo rumu, zanesli sem nemoc s otroky, kulii, kteří obdělávají ukradenou půdu. Býval jsem soudcem. Zním zákon a spravedlnost a pravím vám, že je nespravedlivé ukrásti někomu půdu, nakaziti okradeného čínskou nemocí a dáti ho pak do vězení do smrti.“

„Život je krátký a jeho dni jsou plny bolesti,“ řekl Koolau. „Pijme a tančeme a buďme šťastni, pokud můžeme.“

Přinesli kalabaše z jednoho ze skalních pelechů a dávali je klovati mezi sebou. Kalabaše byly naplněny silnou tekutinou, vyrobenou z kořenů rostliny *ti*, a když ten tekutý oheň vnikl jim do žil a vystoupil k mozku, zapomněli, že kdysi byli muži a ženami, neboť byli jimi nyní opět. Žena, jíž odporné slzy kanuly stále z otevřených očních důlků, byla nyní ženou pulzující životem, když uhodila na struny *ukulele* a pozdvihla v barbarském volání lásky svůj hlas, jenž jako by přicházel z hlubokých tajů pralesů předvěkého světa. Vzduch se chvěl jejím voláním, měkce vyzývavým a vábivým. Na rohoži Kiloliana tančil, řídě se taktem písně oné ženy. Nebylo lze nerozuměti tomu. Láska tančila ve všech jeho pohybech a hned nato připojila se k němu jiná žena, tančíc s ním na rohoži, žena, jejíž silné boky a mohutná prsa přelhávaly její tvář, znetvořenou chorobou. Byl to tanec živých mrtvol, neboť v jejich rozkládajících se tělech život stále ještě miloval a toužil. Žena, jejíž nevidomé oči ronily odporné slzy, zpívala stále své volání lásky, tanečníci lásky neustávali ve svém tanci ve vlahé noci a stále kolovaly kalabaše, až červi vzpomínek a touhy šimrali mozek všech těch tvorů. A se ženou na rohoži tančilo nyní štíhlé děvče s krásnou tváří, nezohyzenou dosud nemocí, jehož zkroucené paže, zdvihající se a klesající, jevily již pustošivé známky choroby. A oba blbci, blekotající a vyrážejíce podivné zvuky, tancovali opodál, groteskní, fantastičtí, travestující lásku, jako sami byli travestií života.

Avšak ženino volání lásky pojednou zmlklo, kalabaše byly postaveny na zem, tanečníci přestali tančiti a všichni zírali do propasti nad mořem, kde vzplála raketa jako bledý přízrak v ovzduší zalitém měsíčním světlem.

„To jsou vojáci,“ řekl Koolau. „Zítra nastane boj. Bude dobře vyspat se a býti připraven.“

Malomocní uposlechli a odplazili se do svých pelechů ve skalním úbočí, až zůstal tu jediný Koolau sedě bez pohnutí v měsíčním světle, s puškou přes kolena a zíraje daleko dolů na čluny, jež právě přistály ke břehu.

Vzdálený kout údolí Kalalau byl dobře zvolen za útočiště. Mimo Kiloliana, znajícího postranní stezky po srázných stěnách, nikdo by se nebyl dostal ke strži, leda přešel-li by přes hřeben úzký jako ostří nože. Toto místo mělo délky na sto sáhů. V nejlepším případě bylo sotva dvanáct palců široké. Z obou stran zely propasti. Jeden chybný krok a zleva i zprava byl by každý musil propadnouti jisté smrti. Jakmile by však jednou přešel, ocitl by se v pozemském ráji. Moře rostlinstva zaplavovalo krajinu, dmulo se zelenými vlnami od stěny ke stěně, kanulo z okrajů skalních útesů v mohutných kaskádách révoví a metalo spršku kapradin a popínavých rostlin do nesčetných skalních štěrbin. Za těch četných měsíců Koolauovy vlády on i jeho družina zápolili ustavičně s tímto rostlinným mořem. Útočná džungle se svým hýřivým bohatstvím květů byla zapuzena dále od banánů, pomerančovníků a mangovníků rostoucích tu divoce. Na malých mýtinách rostly plané maranty, na kamenných terasách, vyplněných prstí, byly záhony tarové a melounové a na všech volných místech, kam jen sluneční paprsky pronikly, stály papájové stromy, obtížené svými zlatými plody.

Koolau byl zahrán do tohoto úkrytu z nižšího údolí při břehu. A bude-li zahrán také odtud, věděl o stržích ve spleti vrcholků těchto skalních tvrzí, kam by dovedl své poddané, aby tam s ním dále žili. Nyní tu ležel s puškou po boku, zíraje dolů hustou clonou listoví na vojáky na břehu.

Pozoroval, že mají s sebou velká děla, od nichž se slunce odráželo jako od zrcadel. Úzký horský hřbet, přechod jako po ostří nože, ležel přímo před ním. Plíže se výše stezkou vedoucí k tomuto přechodu, spatřil malé skupiny mužů. Věděl, že to nejsou vojáci, nýbrž policie. Nepodaří-li se těmto jejich úkol, pak teprve vojáci zasáhnou do hry.

S láskou otřel svou zmrzačenou rukou hlaveň ručnice a přesvědčil se, že zbraň je v pořádku. Naučil se střílet jako lovec divokého dobytka na Niihau a na onom ostrově jeho dovednost jako střelce byla dosud v živé paměti. Když skupiny mužů, plahočících se nahoru, byly blíže a zvětšily se, odhadoval dostřel, posoudil sílu větru vanoucího v pravém úhlu na směr, jímž by musil střílet, a počítal s možností přestřelu terče tak nízko pod svou úrovní. Nestřelil však. Teprve když došli k místu, kde onen úzký přechod počínal, prozradil svou přítomnost. Nedal se viděti, promluvil však z houštiny.

„Co chcete?“ tázal se.

„Chceme Koolau, malomocného,“ odvětil muž vedoucí domorodé policejní strážníky, modrooký Američan.

„Musíte se vrátiti,“ řekl Koolau.

Znal toho muže, zástupce šerifova, neboť ten to byl, jenž ho znal z Niihau, štal ho přes Kauai k údolí Kalalau a dále pak z údolí až do této strže.

„Kdo jste?“ tázal se šerif.

„Jsem Koolau, malomocný,“ zněla odpověď.

„Vystupte tedy. Jdeme pro vás. Musíme vás dostat mrtvého nebo živého, na vaši hlavu je vypsáno tisíc dolarů. Neuniknete nám.“

Koolau zasmál se hlasitě ve své houštině.

„Vystupte!“ velel šerif a odpovědí bylo mu ticho.

Radil se se svou družinou a Koolau viděl, že se chystají vrhnouti se na něho.

„Koolau!“ šerif zvolal. „Koolau, dojdou si tam pro vás.“

„Pak tedy rozhlédněte se dříve dobře po slunci a moři a obloze, neboť je to naposled, co je vidíte.“

„Nu dobře, dobře, Koolau,“ šerif řekl konejšivě. „Vím, že jste dobrý střelec. Nestřelíte však na mne. Neublížil jsem vám nikdy.“

Koolau zasupěl posměšně ve své houštině.

„Povídám, víte, že jsem vám nikdy neublížil, či snad ano?“ pokračoval šerif.

„Ublížujete mi, chcete-li mne dostat do vězení,“ zněla odpověď. „A ubližujete mi, domáháte-li se toho tisíce dolarů, vypsáných na mou hlavu. Chcete-li zůstat naživu, zůstaňte, kde jste.“

„Musím přejít a dostat vás. Je mi líto, je to však moje povinnost.“

Šerif nebyl zbabělec, přece se však nemohl rozhodnouti. Pohlédl do propastí obou stran a přelétl pak svými zraky úzkou pěšinu, po níž musí přejít. Pak se rozhodl.

„Koolau,“ zvolal.

Houština zůstala však zticha.

„Koolau, nestřílejte. Jdu již.“

Šerif se obrátil, dal několik rozkazů svým lidem a nastoupil pak svou nebezpečnou cestu. Postupoval zvolna. Bylo to, jako by šel po provaze. Neměl čeho se přidržeti, oč se opřít, leč o vzduch. Lávová skalina drobila se mu pod nohama a z obou stran uvolněné úlomky řítily se dolů do hlubiny. Slunce na něho sálalo a jeho tvář byla smočena potem. Postupoval stále, až dosáhl polovice přechodu.

„Stůj!“ velel Koolau ze své houštiny. „Ještě krok a střelím.“

Šerif stanul, snaže se udržeti rovnováhu, jak tu stál nad prázdnou hlubinou. Jeho tvář byla bledá, oči však byly plny rozhodnosti. Navlhčil si své suché rty, než promluvil.

„Koolau, vy na mne nestřelíte. Víím, že to neučiníte.“

Pokročil opět kupředu. Kulka ho zastihla, až se zapotácel. Na jeho tváři objevil se výraz výčitky a překvapení, když zavrával klesaje. Snažil se zachrániti se tím, že by dopadl tělem napříč přes stezku, avšak v témž okamžiku poznal smrt a v následujícím již okamžiku stezka byla prázdná. Pak všech pět strážníků, v jedné řadě, s nádhernou odhodlaností řítilo se kupředu po úzké pěšině. V témž okamžiku zbytek hlídky zahájil palbu na houštinu. Bylo to šílenství. Pětkrát Koolau stiskl spoušť, tak rychle, že jeho výstřely spojily se v jediný rachot. Měně své místo a shýbaje se nízko pod

kulkami, hvízdajícími a prorážejícími křovinu, zíral kupředu. Čtyři strážníci následovali šerifa. Pátý ležel napříč přes pěšinu, dosud živ. Na druhé straně stáli ostatní, nestřílejíce již. Na nahé skalině nebyla pro ně naděje. Než by byli mohli slézt dolů, Koolau mohl je postřílet do posledního muže. Koolau však nestřílel a po krátké poradě jeden z nich vytáhl bílý šátek a mával jím jako vlajkou. Následován svým druhem postupoval pěšinou kupředu k raněnému soudruhu. Koolau se neozval, pozoroval je však, jak se pak pomalu vzdalovali, stále menší a menší, pouhé skvrny, jak sestupovali dolů do údolí.

O dvě hodiny později Koolau pozoroval z jiné houštiny skupinu policie, snažící se vystoupiti na protějším konci údolí. Viděl, jak divocí kozlové před nimi prchají, když vystupovali stále výše, až pak již nedůvěřoval svému úsudku a poslal pro Kiloliana, který se mu připlazil po bok.

„Ne, tam není cesty,“ řekl Kiloliana.

„A kozlové?“ Koolau se vyptával.

„Ti přišli ze sousedního údolí, nemohou se však dostat sem do našeho. Není tam cesta. Ti muži nejsou chytřejší než kozli. Propadnou asi smrti. Pozorujme je.“

„Jsou to stateční muži,“ řekl Koolau. „Pozorujme je.“

Bok po boku leželi tu v nádheře jitra, se žlutými květy hau visícími jim nad hlavami, pozorující, jak se ti lidští červi plazí nahoru, až k tomu došlo a tři z nich, klouzající, valíce se, klopýtající, řtili se po srázu a dopadli dolů na nějakých pět set stop.

Kiloliana se zachechtal.

„Už nám dají pokoj,“ řekl.

„Mají válečná děla,“ Koolau odvětil. „Vojáci dosud nepromluvili.“

Za ospalého odpoledne většina malomocných ležela ve svých skalních brlozích a spala. Koolau s puškou na kolenou, vyčištěnou a připravenou, klímal u vchodu své vlastní jeskyně. Děvče se zmrzačenýma rukama leželo dole v houštině a dohlíželo na onu pěšinu, úzkou jako ostří nože. Pojednou Koolau byl probuzen zvukem výbuchu

na břehu. V příštím již okamžiku ovzduší bylo neuvěřitelnou silou drásáno. Ten hrozný zvuk ho poděsil. Bylo to, jako by všichni bozi byli se chopili pokrývky nebeské klenby a trhali ji svýma rukama, jako nějaká žena trhá kus bavlněné látky. Byl to však úžasný zvuk, blížící se s hroznou rychlostí. Koolau pohlédl starostlivě vzhůru, jako by očekával, že tam něco uvidí. Pak vysoko na nějakém útesu granát se roztrhl v mraku černého kouře. Skála se zachvěla a její úlomky dopadaly dolů k jejímu úpatí.

Koolau přetřel si rukou své zpoceně čelo. Byl hrozně otřesen. Neznal dosud takové střelby z děl a bylo to hroznější, než si dovedl představit.

„Jedna,“ řekl Kapalei, umíniv si ihned, že je bude počítati.

Druhý a třetí granát přilétl bzuče a syče nad vrcholkem skalní stěny a roztrhl se mimo jejich dohled. Kapalei metodicky počítal. Malomocní shlukli se na volné prostoře před svými jeskyněmi. Zpočátku byli polekáni, když však střely pokračovaly ve svém letu nad jejich hlavami, dopadající daleko od nich, uklidnili se a počali s obdivem přihlížeti tomuto divadlu. Oba blbci vřískali rozkoší, vyrážejíce ze sebe divoký smích, kdykoli některý granát, drásaje vzduch, přelétl nad nimi. Koolau počal nabývati opět sebedůvěru. Nehrozila žádná škoda. Bylo patrné, že nedovedou mířiti takovými velkými střelami na takovou dálku tak přesně jako s puškou.

Pak se však situace změnila. Granáty počaly dopadati blíže. Jeden roztrhl se dole v houštině před oním úzkým přechodem. Koolau vzpomněl na děvče, jež tam leželo na hlídce, a běžel dolů podívat se na ně. Kouř vystupoval ještě z křovin, když se tam připlížil. Užasl. Větve byly rozdraceny, zpřelámaný. Kde děvče leželo, byla v zemi díra. Děvče samo bylo rozmeteno v kusy. Granát dopadl přímo na ně.

Přesvědčiv se dříve, že vojáci nepokusili se dosud dostat se k přechodu, Koolau vydal se na zpáteční cestu, běže zpět k jeskyním. Po celou tu dobu granáty hučely, bzučely, syčely, praskaly

a celé údolí dunělo a chvělo se výbuchy. Když doběhl tak daleko, že spatřil jeskyni, postřehl oba blbce, jak poskakují kolem držíce se za ruce pahýly svých prstů. Běže ještě Koolau spatřil, jak mrak černého dýmu vystupuje ze země poblíž blbců. Byli od sebe výbuchem odevráni. Jeden ležel, nehýbaje se, druhý však válel se po zemi po ruce k jeskyni. Jeho nohy táhly se bezvládně za ním a krev proudila mu z těla. Zdálo se, jako by se koupal v krvi, a plaze se, naříkal jako štěně. Ostatní malomocní mimo Kapaleie uprchli do svých jeskyň.

„Sedmnáct,“ řekl Kapalei. „Osmnáct,“ dodal pak.

Tento poslední granát vnikl přímo do jedné jeskyně. Výbuch přinutil ostatní opustiti své úkryty. Avšak z oné jeskyně nikdo se nevynořil. Koolau tam vlezl smrdutým, dusivým dýmem. Čtyři těla, hrozně zkomolená, se tam povalovala. Jedno z nich náleželo oné nevidomé ženě, jejíž slzy až do té chvíle nepřestaly nikdy kanouti. Venku Koolau našel svůj lid v panickém strachu, jak počali již slézati kozlí stezku, vedoucí ven ze strže a výše mezi spleť skalisek a rozsedlin. Raněný blbec skuče slabě, vlekl se po ruce na zemi, snaže se následovati je. Avšak na pokraji prvního útesu jeho bezmocnost zmohla ho tak, že dopadl zpět.

„Nejlépe bude zabít ho,“ řekl Koolau ke Kapaleimu, sedícímu stále na témž místě.

„Dvaadvacet,“ Kapalei odpověděl. „Ano, bylo by rozumné zabít ho. Dvacet tři – dvacet čtyři.“

Blbec zakničel pronikavě vida ručnici cíliti proti sobě. Koolau váhal, pak sklonil hlaveň.

„Je to krušná věc, učiniti tak,“ řekl.

„Vy jste blázen, šestadvacet, sedmadvacet,“ řekl Kapalei. „Podívejte jen.“

Vstal a s těžkým kusem skály v ruce blížil se k raněnému. Když napřáhl ruku, aby ho udeřil, granát dopadl přímo na něho, zbavuje ho nutnosti vykonati ten čin a přiváděje zároveň ke konci jeho počet.

Koolau byl ve strži sám. Hleděl, jak poslední z jeho lidu vlečou svá zmrzačená těla přes okraj výšiny a mizí. Pak se obrátil a sestoupil opět dolů k houštině, kde děvče bylo zabito. Střelba granáty trvala stále, on však tu zůstal, neboť daleko dole mohl již rozeznati vojáky vystupující nahoru. Granát roztrhl se na dvacet stop od něho. Natáhnul se na zem a schouliv se tam, slyšel rachot štěrku nad svým tělem. Sprška květů snesla se na něho. Pozdvihl hlavu, aby pohlédl dolů na stezku, a vzdychl. Byl všecek vystrašen. Kulky z pušek nebyly by ho tak znepokojovaly, avšak ty granáty byly něco hrozného. Pokaždé, když některý se ozval, Koolau se zachvěl a schoulil, po každé však pozdvihl opět hlavu a pozoroval stezku.

Posléze granáty přestaly. To bylo, jak usuzoval, proto, že vojáci se plížili. Plížili se stezkou po jednom a pokusil se spočítati je, až pak ztratil stopu. Na každý způsob bylo jich sto, nebo tak něco – a všichni šli za Koolau, malomocným. Cítil na chvílku jakousi pýchu. Měli děla a pušky, policie spojila se s vojáky a zde přicházeli nyní pro něho a on tu byl sám a sám, nebohý vrak bývalého muže. Nabízeli za něho tisíc dolarů, mrtvého nebo živého. V celém svém životě neměl nikdy takového množství peněz. Byla to pro něho trpká myšlenka. Kapalei měl pravdu. On, Koolau, nedopustil se ničeho špatného. Protože *haolové* potřebovali práci, jíž by obdělávali ukradenou půdu, přivedli sem čínské kulie a s těmi dostala se sem ta nemoc. A nyní, protože ho ta nemoc také zachvátila, měl pojednou cenu tisíce dolarů – ne však pro sebe sama. Byla to jeho bezcenná mrcha, prohnílá chorobou nebo mrtvá roztrhnutím se granátem, jež by měla cenu tolika peněz.

Když vojáci dosáhli přechodu, byl ochoten dáti jim výstrahu. Avšak jeho pohled padl na tělo zabitého děvčete a zůstal zticha. Když šest se jich odvážilo na onu pěšinu šířky ostrí nože, zahájil palbu a nepřestal ani, když pěšina byla prázdná. Vyprázdnil magacín, nabil znovu a vyprázdnil jej znova. Střílel stále. Všechny ty křivdy, jež byly na něm spáchány, žehly mu mozkiem a byl zběsilý

pomstychtivostí. Všude na té kozlí stezce vojáci stříleli, a ačkoli leželi na zemi a snažili se ukrýti v mělkých prohlubinách půdy, byli mu dobrým terčem. Kulky hvízdaly a dopadaly kolem něho a tu a tam nějaký odražený výstřel zazněl ostře vzduchem. Jedna kulka vyryla rýhu v jeho skalpu, druhá pak otřela se mu o lopatku, aniž by poranila kůži.

Byla to porážka, při níž jeden muž zabíjel. Vojáci počali ustupovati, pomáhajíce svým raněným. Když je Koolau zahnal, pocítil pojednou zápach pálicího se masa. Zprvu rozhlédl se kolem sebe, pak ale poznal, že to jsou jeho vlastní ruce. Rozpálená hlaveň jeho pušky byla toho příčinou. Malomocenství zničilo téměř všechny nervy jeho rukou. Ač se jeho maso pánilo a cítil jeho pach, necítil bolest.

Ležel v houštině usmívaje se, až si vzpomněl opět na děla. Beze vší pochybnosti počnou na něho opět střílet a tentokráte právě na houštinu, jež jim byla tak nebezpečná. Sotvaže změnil své místo do kouta za vyčnívající skalisko, kam, jak pozoroval, granáty nedopadaly, když ostřelování opět počalo. Počítal granáty. Dalších šedesát bylo vrženo do strže, než palba děl přestala. Ten malý prostor byl zjizven a zbrázděn výbuchy, až zdálo se téměř nemožné, aby nějaký živý tvor zůstal tam ještě naživu. Tak patrně mysleli také vojáci, neboť za parného odpoledního slunce počali opět vystupovati kozlí stezkou. A opět jednalo se o onen úzký přechod a opět byli odraženi dolů na břeh.

Ještě po další dva dny Koolau hájil přechod, ač vojáci spokojili se tím, že vrhali granáty do jeho úkrytu. Pak Pahau, malomocný hoch, přišel na okraj skalní stěny v pozadí strže a zavolal dolů, že Kiloliana honě kozly, aby měli co jísti, spadl a zabil se a že ženy se bojí a nevědí, co počítí. Koolau zavolal hoča dolů a zanechal ho tam s přebytečnou puškou, aby hájil přechod. Koolau našel svůj lid skleslý a postrašený. Většina jich byla příliš bezmocných, aby si mohli opatřiti za takových okolností potravu, a hladověli. Vybral

dvě ženy a jednoho muže, u nichž choroba dosud tak daleko nepokročila, a poslal je zpět do strže, aby přinesli potraviny a rohože. Ostatní pak povzbuzoval a těšil, až i ti nejslabší přiložili rukou při stavbě prostých příbytků, kam by se mohli uchýlit.

Avšak ti, jež poslal pro potraviny, se nevraceli a vydal se tedy sám nazpět do strže. Jakmile přišel na okraj skalní stěny, půl tuctu pušek se ozvalo. Kulka projela masitou částí jeho plecí a jeho tvář byla zraněna úlomkem skály, na niž jiná kulka narazila. V témž okamžiku, kdy se to stalo a on uskočil nazpět, spatřil, že strž je plná vojáků. Jeho vlastní lid ho zradil. Palba granátů byla příliš strašná a dali proto přednost uvěznění na Molokai.

Koolau ustoupil a připravil si jeden ze svých těžkých pásů s náboji. Leže mezi skalinami čekal, až hlava a prsa prvního vojáka se jasně objevila, než stiskl spoušť. Dvakráte se tak stalo a pak po chvíli rozmyšlení místo hlavy a prsou vojákových objevila se bílá vlajka nad okrajem útesu.

„Co chcete?“ tázal se.

„Chci vás, jste-li Koolau, malomocný,“ zněla odpověď.

Koolau zapomněl, kde je, zapomněl na vše, leže tu a přemítaje o podivné houževnatosti těch *haolů*, kteří musili mít svou vůli, kdyby je to i stálo jejich kůži. Ano, oni musí prosadit svou vůli nad všemi lidmi a všemi věcmi, kdyby i musili přitom zemřít. Nemohl jinak, než obdivovati je, diviti se té vůli, jež byla v nich mocnější než život a jež podrobovala všechno jejich rozkazům. Byl přesvědčen o beznadějnosti svého zápasu. Nebylo možno odolati hroznému vůli těch *haolů*. Kdyby jich zabil tisíc, přece by jich povstalo opět jako písku v moři a přicházeli by na něho, stále víc a více. Nevěděli nikdy, že by byli překonáni. To bylo jejich chybou a zároveň výhodou pro ně. To právě se nedostávalo jeho vlastním lidem. Nyní nahlížel, jak bylo možno, že ta hrstka hlasatelů božích a hlasatelů rumu zmocnila se jejich země. Bylo to proto, že –

„Nuže, co na to ještě řeknete? Půjdete se mnou?“

Byl to hlas neviditelného muže pod bílou vlajkou. Byl tam, jako všichni ostatní *haolové*, řítě se přímo za cílem, jež si vytýčil.

„Promluvmě si o tom,“ řekl Koolau.

Hlava a prsa toho muže se vynořily a pak jeho celé tělo. Byl to modrooký mladík hladké tváře, asi pětadvacetiletý, štíhlý a hezký ve své kapitánově uniformě. Šel kupředu, zastavil se a usedl o dvanáct stop dále.

„Jste statečný muž,“ Koolau řekl s obdivem. „Mohl bych vás zabít jako mouchu.“

„Ne, nemohl byste,“ zněla odpověď.

„Proč ne?“

„Protože jste muž, Koolau, byť i špatný. Zním váš příběh. Zabijíte dobře.“

Koolau se zašklebil, cítil však tajnou radost.

„Co jste udělali s mými lidmi?“ tázal se. „S hochem, dvěma ženami a mužem?“

„Vzdali se a přišel jsem nyní k vám, abyste učinil právě tak.“

Koolau usmál se nedůvěřivě.

„Jsem svobodný muž,“ prohlásil. „Ničeho jsem se nedopustil. Nechci nic, než abyste mne nechali na pokoji. Žil jsem svobodně a chci svobodně zemřít. Nevzdám se nikdy.“

„Pak vaši lidé jsou moudřejší než vy,“ odvětil mladý kapitán. „Hleďte – přicházejí již.“

Koolau se obrátil a spatřil, jak zbytek jeho tlupy se blíží. Sténající a vzdychající vlekli se kolem v příšerném průvodu. Koolau musil zakusit hluboké roztrpčení, neboť kráčejíce kolem něho metal mu ve tvář proklínání a urážky, a těžce oddychující babizna uzavírající průvod zastavila se, napřáhla své vyzáblé ruce jako drápy harpie a potřásajíc svou mrtvolnou hlavou ze strany na stranu proklela ho. Druh po druhu mizeli za skalním útesem a vzdávali se ukrytým tam vojákům.

„Nyní můžete jít,“ Koolau řekl kapitánovi. „Já se nevzdám nikdy. Je to mé poslední slovo. Sbohem.“

Kapitán seskočil ze skály k svým vojákům. V příštím okamžiku, již bez vlajky příměří, zdvihl svůj klobouk na hrotu pochvy své šavle a kulka Koolauovy ručnice jej provrtala. Téhož odpoledne ostřelovali ho ze břehu, a když ustoupil výše do nepřístupných rozsedlin skalních, vojáci ho následovali.

Po šest neděl štváli ho z úkrytu do úkrytu po sopečných vrcholcích a strmých kozlích stezkách. Když unikl do lantánové džungle, utvořili řadu honců a lantánovou džunglí a kvajávovými houštinami štváli ho jako králíka. Vždy však dovedl se skrýti, zabočiti, vyváznouti. Nebyli s to, aby ho zaskočili. Když dotírali na něho příliš blízko, jeho jistá puška je zadržela a odnášeli pak své raněné dolů po kozlích stezkách na břeh. Byly chvíle, kdy po něm stříleli, když jeho hnědé tělo objevilo se na okamžik v podrostu. Jednou pět jich zastihlo ho na volné kozlí stezce mezi rozsedlinami. Vypálili na něho své pušky, jak kulhal a vlekl se tou závratnou pěšinou. Později našli krvavé stopy a poznali, že je raněn. Koncem šestého týdne se ho vzdali. Vojáci i policie vrátili se do Honolulu a ponechali mu údolí Kalalau, jako jeho vlastní půdu, ač lovci lebek odvažovali se za ním tu a tam k své vlastní zkáze.

O dvě léta později a naposled Koolau vplížil se opět do houštiny a ulehl mezi listy rostliny ti a květy divokého zázvoru. Svobodně žil a svobodně umíral. Slabá sprška deště počala se snášeti a on zabalil zkomolený vrak svého těla do roztrhané pokrývky. Měl na sobě nepromokavý kabát. Přes prsa položil si svou mauserovku, snaže se chvíli s láskou setřítí vlhko z její hlavně. Jeho ruka neměla již prstů, jimiž by mohl stisknouti spoušť.

Zavřel oči, neboť podle slabosti svého těla a mráкотného zmatku v mozku věděl, že jeho konec se blíží. Jako divoké zvíře zalezl do úkrytu, aby tam zemřel. V polovědomí, bez cíle bloudil v myšlenkách zpět svým životem, až k době své časné mužnosti na Niihau. Jak

život z něho vyprchával a déšť šuměl mu matně v uších, zdálo se mu, že je opět při krocení koní, jak divoká hříbata se pod ním vzpínají a prohýbají, zatímco jeho třmeny musily býti svázaný dohromady, nebo jak prohání se divoce v ohradě, až jeho pomocníci kovbojové prchají přes pažení. Ihned nato, a jak se zdálo zcela přirozeně, viděl se, jak pronásleduje divoké býky na náhorních pastvinách, svazuje je provazy a vede dolů do údolí. Pot a prach dobytčí ohrady pátil ho do očí a nozder.

A takovým statným i zdravým mladíkem byl a cítil nyní opět své mládí, až hlodavá bolest pokračujícího rozkladu jeho těla přivedla ho zpět. Pozdvihl své znetvořené ruce a zíral na ně s úžasem. Ale jak? Proč? Proč jen všecko to zdraví jeho divokého mládí změnilo se pak v toto zde? Pak si vzpomněl opět na okamžik, že je Koolau, malomocný. Víčka jeho očí se těžce zavřela a šumění deště přestalo mu zníti v uších. Křečovitě záchvěvy probíhaly mu tělem. Pak přestaly také. Nazdvihl zpola hlavu, klesla mu však zpět. Pak jeho oči se otevřely a nezavřely se již. Jeho poslední myšlenkou byla jeho mau-serovka a přitiskl ji na prsa svými zkríženými, bezprstými pažemi.

Sbohem, Jacku!

Havaj je podivné místo. Společensky je tam vše, jak bych řekl, naruby. Ne, že by to tam nebylo v pořádku. Naopak, je to téměř až příliš v pořádku. Ale přece jsou tam věci naruby. Nejvybranější třídou je tam misionářská třída. Každého spíše překvapí, slyší-li, že na Havaji misionáři, hledající mučednictví mezi divochy, sedí na předním místě u tabule peněžní aristokracie. Je tomu však tak. Pokorní Novoangličané přišedší tam v třetím desetiletí devatenáctého století přišli za vznešeným cílem učiti Kanačany pravému náboženství, vzývati jediného pravého Boha. Tak dobře se jim to dařilo a takového úspěchu dosáhli v civilizaci Kanačanů, že tito ve druhém či třetím pokolení ve skutečnosti vymizeli. To bylo plodem setby evangelia, plodem pak setby misionářů (synů a vnuků) bylo, že zmocnili se sami ostrovů, že náležela jim půda, přístavy, pozemky, na nichž stojí město a také cukrové plantáže. Misionáři přišedší, aby podávali chléb života, zůstali tam, hltajíce celou hostinu těch pohanů.

V tom však nespočívá zvláštnost Havajských ostrovů, o níž jsem počal mluvit. Není však možno mluvit o věcech na Havaji, aniž bychom se zmínili o misionářích. Je tam Jack Kersdale, muž, o němž chci vypravovati; je z misionářského rodu, to jest z babiččiny strany. Jeho dědem byl starý Benjamin Kersdale, yankeeský kupec, který nastoupil cestu za svým milionem za starých časů tím, že prodával lacinou whiskey a silnou jalovcovou. Je tu však ještě jedna zvláštní věc. Staří misionáři a staří kupci byli nepřátelé na život a na smrt. Víte, jejich zájmy si odporovaly. Jejich děti se však smířily vzájemnými sňatky a tím, že si mezi sebe rozdělily ostrovy.

Život na Havaji je písní. Stoddard vyslovil to ve své „Hawaii Noi“ takto:

„Tvůj život je hudbou – nechť trvá jen dlouho,
každý ostrov je slokou a celek písní.“

A měl pravdu. Tělo je tam zlatistou krásou. Domorodé ženy jsou Junony uzrálé sluncem a domorodí mužové jsou bronzovými Apolly. Zpívají a tančí a všichni jsou ozdobení a ověnčení květinami. A mimo přísnou misionářskou třídu bílí muži poddávají se podnebí a slunci, a nechť mají sebevíce práce, jsou vždy nakloněni tanci a zpěvu a nosí květy za uchem a ve vlasech. Jack Kersdale byl jedním z těchto chlapíků. Byl jedním z nejvíce zaměstnaných lidí, s nimiž jsem se kdy setkal. Byl několikanásobný milionář. Byl králem cukrové třtiny, kávovým plantážníkem, průkopníkem průmyslu, měl ohradu na chov dobytka a zúčastnil se ještě na třech z každých čtyř nových podniků, založených na ostrovech. Byl to společenský muž, člen klubů, sportovec, majitel jachty, svobodný a přitom tak hezký muž, po jakém jen kdy blouznily matky dcer schopných ke vdavkám. Mimoto nabyl svého vzdělání v Yalu a jeho hlava byla naplněna statistikou a školskými informacemi ohledně *Hawaii Nei* více než kteréhokoli ostrovana, s nímž jsem se kdy setkal. Vykonal velmi mnoho práce a přitom zpíval a tančil a zdobil si vlasy květinami právě tak hojně jako kterýkoli lenoch.

Měl odvahu a vybojoval dva souboje – oba politické –, když ještě nebyl více než pouhým mladíkem, začínajícím svá první dobrodružství na politické dráze. Skutečně hrál vynikající úlohu v poslední revoluci, když byla svržena domorodá dynastie, a nebylo mu v té době více než šestnáct let. Kladu důraz na to, že nebyl zbabělý, abyste mohli doceniti, co se pak stalo. Viděl jsem ho v ohradě na farmě v Haleakale, kde zkontroloval čtyřletou bestii, vzdorující po dvě léta biči kovbojů Von Tempskyho. A ještě o něčem se musím zmíniti. Byl jsem dole v Koně – nebo spíše nahoře, neboť obyvatelé Kony nechtějí žít níže než ve výši alespoň tisíce stop. Všichni jsme byli právě na *lanai* bungalovu doktora Goodhuea. Hovořil jsem s Dottií

Fairchildovou, když se to přihodilo. Veliká stonožka – měla sedm palců, neboť jsme ji pak změřili – spadla ze stropních trámů nad našimi hlavami právě do jejího účesu. Přiznávám se, že jsem byl hrůzou ochromen. Nemohl jsem se pohnouti. Mozek mi vypověděl službu. Zde, na dvě stopy ode mne, ten jedovatý netvor křivil se na jejích vlasech. Hrozil spadnouti každým okamžikem na její obnažená ramena – přišli jsme právě od oběda.

„Co to je?“ tázala se, chystajíc se sáhnouti si na hlavu.

„Ustaňte!“ zvolal jsem. „Ustaňte!“

„Ale co to je?“ naléhala a počala se strachovati, vidouc úlek v mých očích a na mých chvějících se rtech.

Můj výkřik upoutal Kersdalovu pozornost. Pohlédl bezstarostně směrem k nám, avšak tím pohledem postřehl vše. Přistoupil k nám beze všeho spěchu.

„Prosím, nehněte se nyní, Dottie,“ řekl klidně.

Nerozmýšlel se, nespěchal však také, nechtěje to zhoršiti.

„Dovolte,“ řekl.

Nato jednou rukou vzal její šálu a ovinul ji těsně kolem jejích ramen, aby stonožka nemohla spadnouti jí za šněrovačku. Druhou rukou pak – pravou – sáhl jí do vlasů, uchopil vzpouzejícího se netvora, jak jen mohl zblízka, za krk, a drže ho pevně mezi palcem a ukazovákem, vytáhl ho z jejích vlasů. Byl to pohled právě tak strašný jako heroický, jak si jen lze mysliti. Cítil jsem, jak mne mrazí. Stonožka, sedm palců svíjejících se noh, kroutila se a bránila, útočíc na jeho ruku, otáčejíc se mu kolem prstů, zatínajíc nohy do jeho kůže, drásajíc ji, jak se chtěla vyprostiti. Kousla ho dvakráte – viděl jsem to, ačkoli ujišťoval dámy, že není poraněn, když odhodil zvíře na zem a zašlápl je do písku. Za pět minut nato viděl jsem ho však v pracovně doktora Goodhuea, kde mu tento nařezával rány, čistě je roztokem permanganátu. Druhého dne ráno ruka Kersdalova byla oteklá jako soudek a trvalo plné tři týdny, než otok zmizel.

To vše nemá nic společného s mým příběhem, nemohu však jinak než uvést to na důkaz, že Jack Kersdale naprosto nebyl zbabělec. Byl to nejkrásnější důkaz odvahy, jež jsem kdy viděl. Nehnul ani brvou, úsměv nezmizel ani na okamžik z jeho rtů. A ponořil palec a ukazovák do vlasů Dottie Fairchildové s takovou chutí a tak vesele, jako by to byla krabice solených mandlí. A přece to byl muž, jehož bylo mi dopřáno viděti zkrušeného strachem tisíckrát horším, než byl můj strach, když jsem viděl tu kroutící se obludu ve vlasech Dottie Fairchildové, nad jejíma očima a nad úkrytem její šněrovačky.

Zajímal jsem se o malomocenství, o němž, právě tak jako o všem jiném týkajícím se ostrova, Kersdale měl podrobné vědomosti. Malomocenství bylo vlastně jedním z jeho oblíbených koníčků. Byl horlivým zastáncem ústavu na Molokai, kam byli odklizeni všichni malomocní z celého ostrova. Mnoho se o tom mluvilo a reptalo mezi domorodci přičiněním demagogů, vypravovalo se o krutosti Molokai, kde muži a ženy byli oderváni od svých přátel a rodin a nuceni žít v ustavičném uvěznění až do své smrti. Tam nebyla lhůta, nebyla změna rozsudku. „Vzdejte se naděje,“ bylo napsáno nad branou v Molokai.

„Pravím vám, že tam jsou šťastní,“ tvrdil Kersdale. „A jsou na tom nekonečně lépe než jejich přátelé a příbuzní venku, jimž nic neschází. Hrůzy Molokaie jsou pouhý nesmysl. Mohl bych vás provésti nějakou nemocnicí nebo postranní čtvrtí kteréhokoli velkého města na světě a ukázal bych vám hrůzy tisíckrát větší. Smrt zaživa! Tvorové, kteří byli kdysi lidmi! Nesmysl! Měl byste viděti ty zaživa mrtvé, když prohánějí se na koních čtvrtého července. Někteří z nich mají své čluny. Jeden má lodici s gazolinovým motorem. Nemají nic na práci než žít, jak nejlépe mohou. Potrava, příbytek, šatstvo, lékařské ošetření, vše, vše tam mají. Jsou chráněnci naší země. Mají daleko lepší podnebí než Honolulu a okolí je nádherné. Nic bych si z toho nedělal, kdybych tam měl jít sám na zbytek svého života. Je to rozkošné místo.“

Tak hovořil Kersdale o milém malomocenství. Nebál se ho. Říkal to sám a není prý obava jedna proti milionu, že by je dostal on nebo kterýkoli běloch, ačkoli později přiznal, že jeden z jeho spolužáků, Alfréd Starter, byl jím přece postižen, přišel do Molokai a zemřel tam.

„Víte, za starých časů,“ vysvětloval Kersdale, „nebyl určitý důkaz malomocenství. Cokoli nezvyklého nebo nepravdělného stačilo, aby nějaký chlapík byl poslán na Molokai. Následek byl, že tam byly poslány tucty těch, kdož neměli malomocenství více než vy nebo já. Nyní se však nedopouštějí takového omylu. Důkazy Zdravotní rady jsou neklamné. Zajímavé je, když onen důkaz objevili, že šli s ním hned na Molokai a použili ho a našli tam mnoho těch, kdož nebyli vůbec malomocní. Ti byli ihned odtamtud odvezeni. Byli-li šťastní, že jdou pryč? Naříkali více opouštějíce ten ústav, než když opouštěli Honolulu, aby se tam dostali. Někteří odmítli přímo jíti odtamtud a musili býti odvezeni mocí. Jeden z nich se dokonce oženil s malomocnou ženou v nejvyšším stupni a psal pak patetické listy Zdravotní radě, protestuje proti svému vypuzení, neboť nikdo prý nedovede tak dobře ošetřiti jeho ubohou ženu jako on.“

„A jaký je ten neklamný důkaz?“ tázal jsem se.

„Bakteriologická zkouška. Bez té se neobejdeme. Doktor Hervey – je to náš znalec, víte – byl první, jenž ji zde použil. Je to prorok a čaroděj. Ví o malomocenství více než kdokoli na světě, a najde-li se kdy nějaký prostředek proti té nemoci, on bude jistě nálezcem. Pokud jde o onu zkoušku, je jednoduchá. Podařilo se jim izolovati *bacillus leprae* a studovali ho. Poznají ho nyní, vidí-li ho. Vše, co musí učiniti, jest vyjmouti kousek kůže podezřelé osoby a podrobiti ji bakteriologickému šetření. Člověk beze všech viditelných známek malomocenství může býti přeplněn bacily malomocenství.“

„Tedy podle toho vy nebo já,“ namítal jsem, „můžeme jich nyní míti v sobě plno.“

Kersdale pokrčil rameny a usmál se.

„Kdož ví? Je třeba sedm let k inkubaci. Máte-li nějaké pochybnosti, jděte a navštivte doktora Herveyho. Vyřízne vám jen kousek kůže a dozvíte se to vmžiku.“

Později seznámil mne s dr. Herveyem, jenž mne obtížil zprávami a letáky Zdravotní rady o tomto předmětu a vzal mne s sebou do Kalihi, přijímací stanice v Honolulu, kde zkoumali podezřelé a kde usvědčení z malomocenství byli drženi před dopravou na Molokai. Tato doprava děla se tak jednou za měsíc a tu malomocní po posledním sbohem odebrali se na palubu malého parníku „*Noeau*“ a byli dopraveni do osady na Molokai.

Jednoho odpoledne, když jsem právě psal dopisy v klubu, Jack Kersdale se se mnou setkal.

„Právě jsem vás hledal,“ byl jeho pozdrav, „chci vám ukázat i nej-smutnější stránku celé té věci – malomocné nařikající při odjezdu na Molokai. *Noeau* vezme je na palubu v několika minutách. Ale musím vás varovati, abyste se nedal příliš unésti svými city. Byť i jejich zármutek byl upřímný, nařikali by daleko více, kdyby za rok Zdravotní rada chtěla je odvézti opět pryč z Molokai. Máme právě ještě čas vypít trochu whisky a sodovky. Mám venku povoz. Nebude třeba ani celých pěti minut, abychom se dostali na nábřeží.“

A tak jeli jsme na nábřeží. Nějakých čtyřicet smutných ubožáků sedělo tam na ohrazeném místě mezi svými rohožemi, pokrývkami a zavazadly všeho druhu. *Noeau* právě připlula a připevňovali ji ke skladní lodici, ležící mezi ní a nábřežím. Nějaký pan Mc Veigh, vrchní správce osady na Molokai, dohlížel na nalodění a byl jsem mu představen a rovněž i dr. Georgesovi, jednomu z lékařů Zdravotní rady, s nímž jsem se setkal již na Kalihi. Malomocní byli ubohá stvoření. Většina jich měla hrozné vzezření – příliš hrozné, abych je popisoval. Avšak tu a tam postřehl jsem velmi dobře vypadající osoby, bez zjevných známek, že jsou zachváceny chorobou. Zpozoroval jsem mezi nimi také mladé děvče, bělošku, ne více než dvanáctiletou, s modrýma očima a zlatým vlasem. Její líce však

ukazovaly již nádor malomocenství. Na mou poznámku o jejím smutném postavení mezi nemocnými hnědokožci doktor Georges odvětil:

„Oh, ani bych neřekl. Je to šťastný den jejího života. Přichází z Kauai. Její otec je zvíře. A nyní, když se u ní nemoc objevila, jde do osady ke své matce. Její matku jsme tam poslali před třemi léty – velice ošklivý případ.“

„Nemůžeme nikdy souditi dle prvního dojmu,“ vysvětloval pan Mc Veigh. „Ten muž tam, ten velký chlapík, vypadající jako vzor zdraví, jako by mu naprosto nic nescházelo – vím náhodou, že má již otevřený vřed na noze a druhý na lopatce. A jsou tu jiní – tam hledte ruku toho děvčete, toho, jež kouří právě cigaretu. Vidíte, jak má zkroucené prsty? Je to forma anestezie. Zachvátilo to nervy. Mohl byste jí řezati prsty tupým nožem nebo třítí je na struhadle a neměla by přitom sebemenší pocit.“

„Ano, ale což ta krásná žena tam,“ trval jsem na svém, „jistě, zcela jistě jí nic neschází. Je příliš nádherná a jak znamenitě vyhlíží.“

„Smutný případ,“ pan Mc Veigh odvětil přes rameno, obraceje se již, aby se prošel nábřežím s Kersdalem.

Byla to krásná žena a čistá Polynésanka. Dle mých sporých znalostí rasy a jejích typů nemohl jsem jinak, než souditi, že pochází ze starého náčelnického rodu. Nemohla býti starší než dvacet tři nebo čtyři. Její tahy a tvary byly nádherné a počala právě ukazovati plnost žen své rasy.

„Bylo to překvapení pro nás všechny,“ dr. Georges pokračoval. „Vydala se dobrovolně. Nikdo neměl nejmenší podezření, ona však přece jen někde přišla k té nemoci. Ujišťuji vás, že nás to všechny dojalo. Zachovali jsme to v tajnosti před novinami. Nikdo kromě nás a její rodiny neví, co se s ní stalo. Skutečně, kdybyste se na to ptal někoho v Honolulu, řekl by vám, že má za to, že ta žena je nyní někde v Evropě. Je to na její žádost, že jsme o tom byli tak zticha. Ubohé děvče, má v sobě tolik hrdosti!“

„Ale kdo to je?“ tázal jsem se. „Dle toho, jak o ní mluvíte, je to nějaká známá osobnost.“

„Neslyšel jste nikdy o Lucy Mokunui?“ tázal se.

„Lucy Mokunui?“ opakoval jsem, pronásledován jakousi známou představou. Potřásl jsem hlavou. „Zdá se mi, že jsem již slyšel to jméno, zapomněl jsem však kde.“

„Neslyšel jste nikdy o Lucy Mokunui? O havajském slavíku! Odpusťte, jste *malahini* (cizinec), a nelze tedy čekat, že byste ji znal. Nuže, Lucy Mokunui byla nejoblíbenější v Honolulu – na Havajských ostrovech.“

„Pravíte, že *byla*,“ přerušil jsem ho.

„Ano a míním to tak. Nyní je s ní již konec.“ Pokrčil soucitně rameny. „Tucet *haolů* – odpusťte, bělochů – ztratilo svého času pro ni své srdce. A já se mezi ně nepočítám. Tucet, o němž mluvím, byli *haolové*, mající své vynikající postavení.“

Byla by se mohla provdati za syna nejvyššího soudce, kdyby byla chtěla. Myslíte, že je krásná, co? Ale měl byste ji slyšeti, když zpívá. Nejlepší domorodá zpěvačka na Hawaii Nei. Její hrdlo je ryzí stříbro a měkká sluneční záře. Zbožňovali jsme ji. Podnikla cestu Amerikou s královskou havajskou kapelou. Pak podnikla ještě dva takové výlety na vlastní pěst – koncertní cestu.“

„Oh!“ zvolal jsem. „Již se pamatuji. Slyšel jsem ji před dvěma léty v Bostonské koncertní síni. Tak to je ona! Nyní ji opět poznávám.“

Byl jsem stísněn hlubokým smutkem. Život byl přece jen marnost. Krátká dvě léta a to nádherné stvoření, na vrcholku slávy a úspěchu, bylo jedním z té tlupy malomocných, čekajících na deportaci do Molokai. Napadly mě verše Henleyho:

„Ubohý starý tulák ukazuje své hnisavé rány,
život je, myslím, jen hanbou a nesmyslem.“

Zachvěl jsem se před vlastní budoucností. Mohl-li tento hrozný osud postihnouti Lucy Mokunui, jaký osud může postihnouti mne? Nebo kohokoli jiného? Byl jsem si vždy dobře vědom toho, že v životě jsme stále uprostřed smrti – avšak býti uprostřed smrti zaživa, odumřítí a nebýti mrtev, býti jedním z těch vraků, jež byly kdysi muži a ženami jako Lucy Mokunui, vzor polynéských vnad a půvabů, umělkyně, zbožňovaná všemi muži...Myslím, že jsem prozradil své vzrušení, neboť doktor Georges přispíšil si ujistiti mne, že tam v tom ústavu žijí zcela šťastní.

Vše to bylo úžasně hrůzné. Nemohl jsem snést pohled na ni. O něco dále, za nataženým lanem, pod dohledem policejního strážníka, byli příbuzní a přátelé malomocných. Nebylo jim dovoleno přiblížiti se k nim více. Nebyla tu poslední objetí, nebyly polibky na rozloučenou. Volali na sebe druh na druhu – poslední vzkazy, poslední slova lásky, poslední opětovná naučení. A ti, kdož byli za lanem, hleděli na vše s hroznou intenzitou. Bylo to naposledy, kdy mohli pohlédnouti na tváře svých milovaných, neboť sami jsou živými mrtvolami odváženými nyní na pohřební lodi na hřbitov v Molokai.

Doktor Georges zavelel a ti nešťastní ubožáci vzchopili se namáhavě na nohy a obtíženi svými zavazadly počali potáceti se po můstku na palubu parníku. Byl to pohřební průvod. Pojednou nářek propukl od těch, kdož byli za lanem. Bylo to zkušující, bylo to srdcelomné, dosud nikdy neslyšel jsem takový nářek a doufám, že ho již nikdy více neuslyším. Kersdale a Mc Veigh byli stále ještě na druhém konci nábřeží, hovoříce vážně – o politice ovšem, neboť oba vězeli od hlavy k patě právě v tomto předmětu. Když Lucy Mokunui šla kolem mne, pohlédl jsem na ni pokradmu. Byla skutečně krásná. Byla krásná také podle našeho měřítko – jeden z těch vzácných květů, vyskytujících se jednou v celém pokolení. A ona, ze všech žen, ona byla odsouzena na Molokai. Kráčela jako královna přes můstek přímo na palubu a na zád, na volnou palubu, kde malomocní kupili se k pažení, naříkajíce a lkajíce svým drahým na břehu.

Lana byla odvázána a *Noeau* počala se vzdalovati od nábřeží. Nářek zmohutněl. Toho zoufalství, té bolesti! Právě jsem si umiňoval, že nikdy již nebudu svědkem odplutí *Noeau*, když Mc Veigh a Kersdale se vrátili. Oči tohoto jiskřily a zářily a jeho rty nedovedly zakrýti úsměv z požitku, jež právě cítil. Patrně uspokojil ho hovor o politice, jež měl právě se svým druhem. Lano bylo nyní odstraněno a naříkající příbuzní kupili se po obou našich stranách na ohrazeném dříve místě.

„Zde je její matka,“ šeptal doktor Georges, ukazuje na nějakou starou ženu poblíž mne, potácející se a zírající k pažení parníku očima oslepenýma slzami. Postřehl jsem, že Lucy Mokunui taktéž pláče. Pojednou se zarazila a upřela své zraky na Kersdala. Pak rozpráhla ruce před sebe tím půvabným, smyslným způsobem, jež měla Olga Nethersolova objímajíc obecenstvo. A s rozpjatou náručí volala:

„Sbohem, Jacku! Sbohem!“

Zaslechl její volání a pohlédl směrem k ní. Neviděl jsem dosud nikdy, že by muž byl tak zkrušen strachem. Zapotácel se, tvář mu zbledla až ke kořínkům vlasů a zdálo se, jako by uschl, zhubeněl ve svém šatu. Mávl rukama a zasténal: „Můj Bože! Můj Bože!“ Pak se s největším úsilím opanoval.

„Sbohem, Lucy! Sbohem!“ zvolal.

A stál tu na nábřeží mávaje jí rukou, až *Noeau* odrazila dále od břehu a tváře vroubící pažení na zádi lodi staly se matnými, nezřetelnými.

„Myslil jsem, že to víte,“ řekl Mc Veigh, hledě na něho zvědavě. „Vy přece mohl jste to ze všech nejlépe vědět. Myslil jsem, že proto jste zde.“

„Vím to teprve nyní,“ odvětil Kersdale nesmírně vážně. „Kde je povoz?“

Šel rychle – běžel téměř – ke svému kočáru. Musil jsem také běžeti, chtěl-li jsem s ním udržeti krok.

„Jed'te k doktoru Herveymu,“ řekl kočímu. „Jed'te tak rychle, jak jen můžete.“

Klesl na sedadlo, oddychuje a lapaje po vzduchu. Bledost jeho tváře ještě vzrostla. Rty byly sevřeny a pot stál mu na čele a na horním pysku. Zdál se býti v hrozně úzkosti.

„Proboha, Martine, popožeňte přece koně!“ vybuchl pojednou. „Dejte jim bičem! – Slyšíte? Popožeňte je bičem!“

„Splašili by se,“ vozka namítal.

„Ať se splaší,“ odvětil Kersdale. „Zaplatím za vás pokutu a urovnám to za vás na policii. Jen do nich! Tak je to dobře! Jen rychle! rychle!“

„A já to nevěděl, já to nevěděl,“ mručel, klesnuv nazad na sedadlo a utíraje si pot třesoucícma se rukama.

Kočár poskakoval, nakláněl se a řítíl se kolem rohu tak zběsilou rychlostí, že všecka rozmluva byla nemožná. Ostatně nebylo co říci. Slyšel jsem však stále a stále, jak mručí: „A já to nevěděl! Já to nevěděl!“

Dům pýchy

Percival Ford uvažoval, proč sem vlastně přišel. Netančil. Neměl právě v lásce vojsko. A přece znal je všechny – přecházející tu a otáčející se na širokém lanai na pobřeží, všechny ty důstojníky v jich čerstvě naškrobených bílých uniformách, civilisty v bílém a černém a ženy s obnaženými šíjemi a rameny. Po dvouletém pobytu na Honolulu Dvacátý odjížděl do svého nového stanoviště na Aljašce a Percival Ford, jakožto jeden z předních mužů na ostrovech, nemohl neznati důstojníky a jejich dámy.

Avšak mezi znáti je a míti je rád byla hluboká propast. Vojenské dámy naháněly mu právě trochu strachu. Byly ve svých způsobech naprosto jiné než ženy, jež měl nejraději – starší ženy, staré panny a děvčata s brýlemi a všechny vážné ženy každého stáří, s nimiž setkával se v kostele a v knihovně a ve výborech dětských opatroven a které přicházely k němu mírně a způsobně pro příspěvky a rady. Ovládal ty ženy, díky své duševní převaze, svému velkému jmění a vysokému postavení, jež zaujímal mezi peněžní šlechtou na Havajských ostrovech. Těch se nebál ani seabeměně. Jejich pohlaví nebylo vyzývavé, výbojné. Ano, tak tomu je. Je v nich něco jiného, či něco více než pouhá neovládaná životní síla. Byl vybíravý, choulostivý, přiznával si to a ty důstojnické dámy s obnaženými šíjemi a nahými rameny, s očima tak směle hledícíma, se svou životností a vyzývavým ženstvím, dotýkaly se nepříjemně jeho citlivosti.

A nevycházel lépe ani s těmi vojenskými muži, kteří brali život lehce, pijíce, kouříce a klejíce svou cestou životem a vystavující všechny drsnost a nezkrotnost těla na odiv neméně nestoudně než jejich ženy. Ve společnosti těch vojenských mužů cítil vždy jakousi nevolnost. Jim však, jak se zdálo, bylo přitom taktéž nevolno a cítil vždy, že se mu po straně posmívali, nebo ho litovali, nebo byli

k němu shovívaví. A jak se zdálo, cítili oni opět již v pouhém jeho sousedství nedostatek z jeho strany věnovati pozornost tomu na nich, co sám neměl a o čem myslil, chválabohu, že to nemá. Fí! Byli právě takoví jako jejich ženy!

Skutečně Percival Ford neměl ženy o nic více rád než muže. Pouhý pohled na něho prozrazoval proč. Byl dobré tělesné soustavy, nikdy neseznámil se blíže s nějakou nemocí, ba ani menší chorobou, postrádal však životnost. Jeho organismus byl spíše negativní povahy. Ne, krev, jež živila a utvářela tu dlouhou, úzkou tvář, ty tenké rty, vpadlé líce a malé, pronikavé oči, neměla v sobě ani sebeméně kvasidla. Chumáč vlasů, jakoby poprášených, sporých a nepoddajných dával tušiti lakomce, právě tak jako nos, tenký, jemně formovaný a připomínající poněkud zobák. Jeho řídká krev odpírala mu mnoho života a dovolovala mu výstřednost pouze v jednom směru, totiž v bezúhonnosti. O správném chování hloubal stále, o ně se snažil, a aby si správně počíнал, bylo tak nutné jeho povaze, jako milovati a býti milováni je nutné lidem obyčejnějšího druhu.

Seděl nyní pod algarobovým stromem mezi lanai a břehem. Jeho oči těkaly po tančících, pak odvrátil hlavu a zíral k moři přes měkce šumící příboj k Jižnímu kříži, planoucímu nízko na obzoru. Byl rozhořčen obnaženými šíjemi a nahými rameny žen. Kdyby měl dceru, nedovolil by jí nikdy nic takového. Avšak tato myšlenka byla pouhou abstrakcí. Jeho myšlenkový proces nebyl provázen vnitřní vidinou takové dcery. Neviděl přitom dceru s rameny a šíjí. Usmál se při pouhé myšlence na manželství. Bylo mu třicet pět a nemaje dosud nijakých osobních zkušeností s láskou, hleděl na ni ne jako na něco mýtického, nýbrž jako na něco zvířecího. Ženiti se může každý. I japonští a čínští kuliové, plahočící se na cukrových plantážích a v rýžových polích, se žení. Pravidelně žení se hned při první příležitosti. Je to proto, že stojí tak nízko na stupnici života. Nezbyvá jim nic jiného než oženiti se. Jsou právě takoví jako ti vojenští muži

a ženy. Pro něho jsou tu však jiné a vyšší věci. Liší se od nich – liší se od nich všech. Byl na to hrdý, jaký právě je a jak k tomu došlo. Nepochází ze všedního manželství z lásky. Pochází ze vznešené představy povinnosti a odevzdanosti určité myšlenky. Jeho otec se neoženil z lásky. Láska byla šílenství, jež nikdy neznepokojovalo Isaaka Forda. Když podvolil se uposlechnouti hlasu volajícího, aby šel mezi pohany s poselstvím života, nemyslel na manželství a netoužil po něm. V tom si byli podobní, on i otec. Avšak Správa misí byla hospodárná. S novoanglickou spořivostí uvažovala a odvažovala a dospěla k výsledku, že ženatí misionáři přijdou laciněji a docilují většího úspěchu. A tak Správa nařídila Isaaku Fordovi, aby se oženil. Mimoto opatřila mu ženu, jinou horlivou duši, jež nemyslela na manželství, toužíc pouze po tom, aby mohla konati dílo Páně mezi pohany. Poprvé spatřili druh druhu v Bostonu. Správa přivedla je dohromady, zařídila vše a koncem týdne byli manžely a nastoupili dalekou cestu kolem mysu Horn.

Percival Ford byl hrdý na to, že vzešel z takového spojení. Jeho narození bylo za povýšených okolností a pokládal se jaksí za duševního šlechtice. A byl hrdý na svého otce. Bylo to jeho vášní. Přímá, přísná postava Isaaka Forda rozněcovala již sama jeho pýchu. Na psacím stole Percivala Forda byla miniatura tohoto bojovníka Páně. V jeho ložnici visela podobizna Isaaka Forda, malovaná v době, kdy sloužil pod monarchií jako předseda ministerstva. Ne že by Isaak Ford byl toužil po tomto místě a po světských statcích, nýbrž přijal je proto, že jako předseda ministerstva a později jako bankéř mohl konati větší služby věci misí. Němci a Angličané zde usídlení a všichni ti ostatní kupčící posmívali se Isaaku Fordovi jakožto obchodnímu spasiteli duší, avšak on, jeho syn, věděl to lépe. Když domorodci, zbavivše se pojednou svého feudálního systému a nemajíce ani potuchy o povaze a významu vlastnictví k půdě, dávali vyklouznouti ze svých prstů rozlehlým lánům půdy, Isaak Ford to byl, jenž se postavil mezi všechny ty kupčičky a jejich kořist a ujal

se držby úrodných, rozsáhlých statků. Nebylo tudíž divu, že všichni ti obchodníci nechovali ho v blahé paměti. On však nehleděl nikdy na své ohromné bohatství jako na své vlastní. Považoval se pouze za správce Božího. Z důchodů stavěl školy a nemocnice a kostely. A nebylo jeho vinou, že cukr po náhlém poklesu vynášel čtyřicet procent, že banka, již založil, udělala tak znamenitý obchod se železnicí a že, mezi jiným, padesát tisíc jiter pastvin na Oahu, jež koupil jitro za dolar, vynášelo osmdesát tun cukru z jitra každých osmnáct měsíců. Ne skutečně, Isaak Ford byl heroickou postavou hodící se, jak Percival Ford tajně smýšlel, aby stála vedle sochy Kamehamehy. I před soudním palácem. Isaak Ford odešel, avšak on, jeho syn, vedl dále jeho dobré dílo, alespoň právě tak neochvějně, byť i ne právě tak mistrovsky.

Obrátil své zraky zpět k *lanai*. Jaký je rozdíl, tázal se sebe sama, mezi nestoudným tancem *hula* s pouhým pásem z trávy a tancem těch obnažených žen jeho vlastního plemene? Je tu nějaký podstatný rozdíl? Nebo záleží snad na nějakém menším pouze odstínu?

Jak tu tak uvažoval o tomto problému, nějaká ruka spočinula na jeho rameni.

„Haló, Forde, co zde děláte? Není to dost slavnostní?“

„Snažím se smířiti se s tím poněkud, doktore Kennedy,“ Percival Ford odvětil vážně. „Nechtěl byste si na chvíli sednouti?“

Doktor Kennedy usedl a zatleskal silně rukama. Japonský sluha v bílém obleku rychle přiběhl.

Skotskou a sodovku, zněl rozkaz Kennedyho. Pak obrátiv se ke svému druhu řekl:

„Ovšem, že vás nezvu.“

„Objednám si také něco,“ Ford řekl pevně. Doktorovy oči jevily překvapení a sluha čekal. „Hochu, přineste mi limonádu.“

Doktor se tomu usmál srdečně jako podařenému žertu a pohlédl na hudebníky pod *hauovým* stromem.

„Jakže, to je Aloha orchestr,“ řekl. „Myslí jsem, že v úterý večer jsou vždy v havajském hotelu. Bude v tom zase něco, myslím.“

Jeho zraky utkvěly na okamžik na jednom z hudebníků, který hrál na kytaru a zpíval nějakou havajskou píseň k doprovodu všech nástrojů. Jeho tvář ztvárněla, když hleděl na zpěváka, a byla stále ještě vážná, když se obrátil ke svému druhu.

„Hled'te, Forde, nebylo by již na čase, abyste nechal na pokoji Joea Garlanda? Vyrozumívám, že jste proti tomu, aby podpůrný výbor ho poslal do Spojených států, a chtěl jsem s vámi o tom promluvit. Byl bych spíše myslil, že budete rád, že ho tak odtud dostanete. Byl by to dobrý způsob, jak skončiti vaše ustavičné pronásledování toho člověka.“

„Pronásledování?“ Obočí Percivala Forda zdvihlo se tázavě.

„Nu, nazvěte to tedy, jak sám chcete,“ Kennedy pokračoval. „Štval jste toho chudáka už po kolik let. Není to jeho vina. Tolik snad přece i vy připustíte.“

„Není to jeho vina?“ Také rty Percivala Forda sevřely se pevně na okamžik. „Joe Garland je zpustlík a lenoch. Byl vždy ničema a taškář.“

„Ale to přece nemůže býti důvod, abyste ho stíhal takovým způsobem, jak to činíte. Pozoroval jsem vás od počátku. První, co jste udělal, když jste se vrátil z univerzity a našel ho jako dělníka na plantáži, jako *luna*, bylo, že jste ho vyhnal – vy se svými miliony, jeho s těmi šedesáti dolary měsíčně.“

„Nebylo to hned,“ Percival Ford řekl autoritativně, hlasem, jehož užíval na různých schůzích. „Varoval jsem ho dříve. Vrchní správce mi řekl, že je to schopný *luna*, neměl jsem proti němu v tom směru námitek. Bylo to však to, co dělal mimo své pracovní hodiny. Kazil mé dílo rychleji, než jsem je mohl prováděti. K čemu jsou nedělní školy, večerní školy a vyučování ručním pracím, když každý večer byl tu Joe Garland se svým věčným pekelným tam-tamem a kytarou a *ukulele*, svými pitkami a tancem *hula*? Když jsem mu dal výstrahu,

přistihl jsem ho – nezapomenu na to nikdy – přistihl jsem ho dole u chatrčí. Bylo to navečer. Slyšel jsem zpěv *hula*, než jsem ještě spatřil ten výstup. A když jsem jej spatřil, byla tam děvčata tančící nestoudně v měsíčním světle – děvčata, jež snažil jsem se naučiti, jak žít čistý život a chovati se řádně. A pamatuji, byla tam tři děvčata propuštěná právě s pochvalou z misionářské školy. Ovšem, že jsem ihned propustil Joea Garlanda. Víím, že totéž bylo pak na Milo. Lidé říkali, že jsem jednal z vlastního popudu, když jsem přemluvil Masona a Fitcha, aby ho propustili. Misionáři to však byli, kteří mne žádali, abych tak učinil. Kazil jim jejich dílo svým hanebným příkladem.“

„Později, když se dostal k vaší železné dráze, byl propuštěn bez příčiny,“ vyzýval Kennedy.

„Ne tak,“ byla rychlá odpověď. „Měl jsem ho ve své soukromé kanceláři a mluvil jsem s ním půl hodiny.“

„Propustil jste ho pro neschopnost?“

„Pro nemravný život, libo-li vám.“

Dr. Kennedy se sípavě usmál. „Kdo u čerta dal vám právo býti nad ním soudcem? Dovoluje vám váš majetek střežiti nesmrtelné duše těch, kdož tam pro vás pracují? Byl jsem vaším lékařem. Mám snad očekávati zítra váš rozkaz, že se mám vzdát i skotské a sodovky, nebo vaší přízně? Och! Forde, vy berete život příliš vážně. Mimoto, když Joe uvázl v té podlounické historii (nebyl tehdy vůbec ve vašich službách) a vzkázal vám, žádaje vás, abyste za něho zaplatil pokutu, nechal jste ho odbývati plných šest měsíců nucené práce v lomech. Nezapomeňte, že vy jste tehdy nechal Joea Garlanda v té pasti. Prohnal jste ho již dost a přece pamatuji se na den, kdy jste poprvé přišel do školy – my jsme tam bydleli, vy jste přicházel jen na den – musil jste býti pokřtěn. Tříkráte pod vodu na plovárně – pamatujete se, byla to pravidelná dávka, jíž se musilo dostati každému hochu. A vy jste se vzpíral. Tvrdil jste, že neumíte plovati. Báł jste se, choval jste se hystericky –“

„Ano, vím to,“ Percival Ford řekl zvolna. „Bál jsem se. A byla to lež, neboť umím plavati... bál jsem se jen.“

„A pamatujete, kdo vám pomohl? Kdo lhal více, než vy jste dovedl lháti, a přísahal, že ví o tom, že neumíte plavati? Kdo skočil do rybníka a vytáhl vás, když jste tam byl poprvé vhozen, a byl by za to téměř býval utopen ostatními hochy, kteří zatím poznali, že umíte plavati?“

„Ovšem, že to vím,“ druhý opáčil chladně. „Avšak šlechetný čin v chlapectví neomlouvá pak celý život ničemnosti a taškářství.“

„Neublížil vám nikdy? – Osobně a přímo, myslím.“

„Ne,“ zněla odpověď Percivala Forda. „To právě posiluje mou pozici. Nemám proti němu osobní zášť. Je špatný, to je vše. Jeho život je špatný...“

„Což je jinými slovy tolik, jako že nesouhlasí se způsobem života, jak vy myslíte, že by se měl žít,“ přerušil ho doktor.

„Budiž, nezáleží na tom. Je to lenoch –“

„Má k tomu důvod,“ přerušil ho onen, „uváží-li se, z kolika míst jste ho již vypudil.“

„Je nemravný –“

„Oh, počkejte, Forde. Nedržte se toho tak příliš. Vy jste čistokrevný Novoangličan. Joe Garland je z polu Kanačan. Vaše krev je řidší, jeho je vřelá. Život je vám takovým, jemu onakým. On se směje a zpívá a tančí životem, přirozený, nesobecký, dětinský, přítel všech. Vy jdete životem jako kočovný modlíci mlýnek, nejste přítelem ničeho než slušných a způsobných, totiž těch, kdož souhlasí s vámi v tom, co se sluší a patří. A celkem, kdož to může říci? Žijete jako poustevník. Joe Garland žije jako dobrý, veselý chlapík. Kdo vytěžil více ze života? Jsme placení, abychom žili, víte. Je-li mzda příliš nízká, necháme díla, což je příčinou, věřte mi, všech rozumových sebevražd. Joe Garland by zemřel hlady při mzdě, jíž se vám dostává od života. Víte, je jinak utvářen. A tak opět vy byste hladověl při mzdě, skládající se pouze ze zpěvu, lásky –“

„Necudnosti, dovolíte-li,“ přerušil ho Percival.

Dr. Kennedy se usmál.

„Láska je pro vás slovem o pěti písmenech a o smyslu, jež jste se dozvěděl ze slovníku. Avšak lásku, skutečnou lásku, vlahou, tepající a něžnou, ne, tu vy neznáte. Stvořil-li Bůh vás a mne a muže a ženy, věřte, že stvořil také lásku. Abychom se však vrátili. Je již snad na čase, abyste přestal štváti Joea Garlanda. Není vás to důstojné a je to zbabělé. Náleželo by vám spíše podati mu ruku.“

„Proč já spíše než vy?“ tázal se onen. „Proč vy mu nepodáte ruku?“

„Učinil jsem tak. Podávám mu ruku nyní. Snažím se přiměti vás k tomu, abyste nemařil usnesení podpůrného výboru poslati ho odtud. Já jsem mu opatřil místo na Hilo u Masona a Fitche. Opatřil jsem mu půl tuctu míst a vy jste ho ze všech vypudil. Na tom však nezáleží. Nezapomínejte na jednu věc – a pak trochu upřímnosti vám snad neublíží – není poctivá hra přenášeti cizí vinu na Joea Garlanda a víte dobře, že vám ze všech lidí nejméně náleží učiniti tak. Nu, ovšem, příteli, neukazuje to na dobrý vkus. Je to jednoduše neslušné.“

„Nyní vám nerozumím,“ odvětil Percival Ford. „Vyrukujete pojednou s jakousi tajemnou vědeckou teorií o dědičnosti a osobní nezodpovědnosti. Jak ale nějaká teorie může zprostiti Joea Garlanda zodpovědnosti za jeho poklesky a zároveň činiti zodpovědným za ně mne – zodpovědnějším než kohokoliv jiného včetně Joea Garlanda – to přesahuje dosah mých smyslů.“

„Je to snad věc taktu tuším, nebo vkusu, co vám brání chápati má slova,“ utrl se dr. Kennedy. „Nu dobře, je to v pořádku, pokud jde o společenský život, mlčky ignorovati některé věci, vy však jdete dále, než že byste je mlčky ignoroval.“

„A co je to prosím, co mlčky ignoruji?“

Dr. Kennedy se rozzlobil. Tmavší ruměncem, než bývá vyvoláván skotskou a sodovkou, zbarvil jeho líce, když odpověděl:

„Vašeho otce syn.“

„Co tím ale vlastně míníte?“

„U čerta, člověče, nemůžete přece chtít, abych mluvil ještě zřetelněji. Chcete-li však, nu dobře – syn Isaaka Forda – Joe Garland – váš bratr.“

Percival Ford seděl tiše s výrazem úžasu a pobouření na své tváři. Kennedy hleděl na něho zvědavě, pak, když mlčení trvalo déle, pocítil nepokoj a strach.

„Můj ty bože!“ zvolal posléze. „Nechcete mi přece namluviti, že jste o tom nevěděl!“

V odpověď na to tváře Percivala Forda bledly zvolna až do šediva.

„Je to příšerný žert,“ řekl, „příšerný žert.“

Doktor se již opanoval.

„Všichni to vědí,“ řekl. „Myslil jsem, že to víte taky. A ježto jste to nevěděl, je na čase, abyste to věděl, a jsem rád, že se mi naskytla příležitost uvéstí vás na pravou stopu. Joe Garland a vy jste bratři – polokrevní.“

„Je to lež,“ Ford zvolal. „Nemyslíte to vážně. Matka Joea Garlanda byla Eliza Kunilio.“ (Dr. Kennedy přisvědčil.) „Pamatuji se na ni dobře s jejím kachním rybníkem a záhonem *taro*. Jeho otec byl Josef Garland, pobřežní zloděj.“ (Dr. Kennedy potřásl záporně hlavou.) „Zemřel teprve před dvěma nebo třemi léty. Býval stále opilý. Tam přišel Joe k své nevázanosti. Kde je ta dědičnost pro vás.“

„A že vám to nikdo neřekl,“ Kennedy řekl udiven po chvíli mlčení.

„Doktore Kennedy, řekl jste něco hrozného, co nemohu vám tak snadno prominouti. Musíte to buď dokázat, nebo...“

„Dokažte si to sám. Ohlédněte se a pohleďte na něho. Teď ho vidíte z profilu. Hleďte na jeho nos. Je to nos Isaaka Forda. Váš je jeho zmenšené vydání. Zcela tak. Hleďte jen. Jeho tahy jsou plnější, avšak jsou tu všechny.“

Percival Ford pohlédl na kanackého míšence, hrajícího tam pod *hauovým* stromem, a zdálo se mu, že hledí na svůj vlastní přízrak. Tah za tahem objevoval se s neklamnou podobou. Či spíše byl to on,

jenž byl přízrakem toho svalnatého, skvostně formovaného muže. A jeho tahy právě tak jako tahy onoho druhého připomínaly příliš Isaaka Forda. A dosud nikdo mu to neřekl. Znal dobře každý záhyb, každý rys tváře Isaaka Forda. Miniatury, podobizny a fotografie jeho otce pohybovaly se řadou v jeho mysli a tu i tam, opět a opět postřehl v té tváři před sebou podobu, upomínku na svého otce. Byla to čertova práce, že mohl rozeznati přísné tahy Isaaka Forda v té zpustlé, smyslné tváři. Jednou ten muž se obrátil a po jeden letmý okamžik zdálo se Percivalu Fordovi, že vidí svého otce, mrtvého, jak na něho nyní zírá z tváře Joea Garlanda.

„Vždyť to celkem nic není,“ slyšel matně slova doktora Kennedyho, „za těch starých časů se to všechno mísilo. Víte to dobře. Viděl jste to po celý svůj život. Námořníci si brali královny a plodili princezny a tak dále. Zde na ostrovech nebylo to nic nezvyklého.“

„Nikoli však u mého otce,“ Percival Ford ho přerušil.

„Vida, jaký jste,“ Kennedy pokrčil rameny, „šťáva vesmíru a kouř života. Starý Isaak Ford byl upjatý a přísný a tak dále a vím, že není pro to vysvětlení, a nejméně ze všech by to byl mohl vysvětliti on sám. Nechápal to právě tak, jako vy se v tom nevyznáte. Kouř života, to je vše. A nezapomeňte jednu věc, Forde, ve starém Isaaku Fordovi byla kapka nezkrotné krve a Joe Garland ji zdědil – ano, kouř života a šťáva vesmíru, kdežto vy jste zdědil pouze asketickou krev starého Isaaka. A proto jen, že vaše krev je studená, ukázněná, uspořádaná, není důvod, abyste se mračil a chmuřil na Joea Garlanda. Kazí-li Joe Garland vaše dílo, pamatujte, že starý Isaak Ford je na obou stranách a boří jednou rukou, co staví druhou. Řekněme, že vy jste pravicí Isaaka Forda, Joe Garland pak jeho levicí.“

Percival Ford neodpovídal a v nastavším tichu doktor Kennedy skončil svou zapomenutou skotskou a sodovku. Přes pole dolétl sem velitelský zvuk houkačky automobilu.

„Již přijel stroj,“ řekl doktor Kennedy vstávaje. „Musím jít. Je mi líto, že jsem vás tak otrásl, zároveň mne to však těší. A pamatujte

jedno, že kapka nezkrotné krve Isaaka Forda byla kupodivu malá a Joe Garland ji zdědil všechnu. A ještě něco. Uráží-li vás levice vašeho otce, neusekněte ji. Ostatně Joe má pravdu. Upřímně, kdybych měl voliti, zda mám žít na pustém ostrově s vámi nebo s ním, volil bych Joea.“

Malé bosonohé děti pobíhaly kolem něho, hrajíce si na trávníku, avšak Percival Ford je neviděl. Zíral upřeně na zpěváka pod stromem. Jednou dokonce změnil své místo, aby mu byl blíže. Příručí závodu šel kolem, pokulháváje stářím a vleče za sebou své nepoddajné nohy. Žil po čtyřicet let na ostrovech. Percival Ford na něho kývl a příručí přistoupil uctivě, divě se, že Percival Ford mu věnuje svou pozornost.

„Johne,“ Ford pravil, „přál bych si od vás jisté vysvětlení. Nechtěl byste si sednouti?“

Příručí nemotorně usedl, zaražen takovou nečekanou poctou. Mžoural na onoho koktaje: „Ano, pane, děkuji.“

„Johne, kdo je Joe Garland?“

Příručí upřel na něho zrak, zamžoural, odkašlal si a neřekl nic.

„Nuže?“ Percival Ford velel. „Kdo je to?“

„Žertujete, pane,“ pokusil se onen vypraviti ze sebe.

„Mluvím s vámi vážně.“

Příručí se zarazil.

„Nechcete tím přece říci, že to nevíte?“ tázal se, odpovídaje tak otázkou na otázku.

„Chci to věděti.“

„Nuže, on je –“ John umkl a rozhlédl se bezradně kolem sebe.

„Nebylo by lépe, kdybyste se zeptal raději někoho jiného? Všichni myslí, že to víte. Myslili jsme vždy...“

„Ano, pokračujte.“

„Myslili jsme vždy, že to je právě příčinou, proč jste tak proti němu.“

Fotografie a miniatury Isaaka Forda táhly v průvodu mozkiem jeho syna a zdálo se, jako by duch Isaaka Forda vznášel se vzduchem

kolem něho. „Přeji vám dobrou noc, pane,“ zaslechl slova příručího a zahlédl, jak chystá se kulhati opět dále.

„Johne,“ zvolal úsečně.

John se vrátil a stanul blíže něj, mrkaje a navlhčuje si nervózně své rty.

„Neřekl jste mi to dosud, víte.“

„Oh, o Joeu Garlandovi?“

„Ano, o Joeu Garlandovi. Kdo je ten muž?“

„Je to váš bratr, pane, musím-li vám to již říci.“

„Děkuji vám, Johne. Dobrou noc.“

„A vy jste to nevěděl?“ stařec se vyptával, otáleje zde nyní spokojeně, když bylo to nejhorší odbyto.

„Děkuji vám, Johne. Dobrou noc,“ zněla odpověď.

„Ano, pane, děkuji vám, pane. Myslím, že bude pršet. Dobrou noc, pane.“

Z jasné oblohy, plné pouze hvězd a měsíčního světla, počal se snášeti déšť tak jemný a řídký, že se podobal spíše spršce par. Nikdo toho nedbal; děti hrály si dále, běhající bosýma nohama po trávě a zabíhající do písku, a v několika minutách bylo opět po dešti. Na jihovýchodě Démantová hlava, tmavá skvrna ostře ohraničená, rýsovala svou sopečnou podobu proti hvězdám. V malátných přestávkách příboj metal svou pěnu přes písčinu na trávník a daleko od břehu bylo vidět i černé skvrny plavců v měsíčním světle. Hlasy zpěváků, zpívajících nějaký valčík, odumíraly a v tichu, odněkud zpod stromů, ozval se smích ženy, smích, jenž byl voláním lásky. Percival Ford sebou trhl, připomněv si slova doktora Kennedyho. Dole u kánoí, kde ležely čluny vytažené na písku, viděl muže a ženy, Kanačany, povalující se tam ospale jako požívači lotosů, a ženy v bílých *holoku* a na pozadí takového *holoku* spatřil tmavou hlavu řidiče kánoe spočívati na ženských prsou. Dále ještě, kde pruh písčiny se šířil u vchodu do laguny, spatřil muže a ženu kráčeti bok po boku. A když se přiblížili k osvětlenému *lanai*, postřehl, jak ruka ženina

se sklonila k jejímu pasu a uvolnila objímající ji paži. Když kráčeli mimo, Percival Ford pokynul kapitánovi, jež znal, a dceři nějakého šikovatele. Kouř života, ano, tak to znělo, ta mnohoobsažná věta. A opět ze zášeří košaté algaroby ozval se smích ženy jako volání lásky a kolem jeho židle cestou na lože byl bosonohý hoch veden pohněvanou japonskou chůvou. Hlasy zpěváků přešly měkce do melodie havajské milostné písně a důstojníci i ženy, objímající se pažemi, točili se na *lanai* a žena pod korunami algarob zasmála se opět.

Percival Ford cítil jen nechut' k tomu všemu. Byl pobouřen smíchem lásky té ženy, kormidelníkem s hlavou položenou na bílém *holoku*, párky procházejícími se po břehu, tančícími důstojníky a ženami a hlasy zpěváků zpívajících lásku a svým bratrem, zpívajícím s nimi pod stromy *hau*. Zejména zlobila ho ta smějící se žena. Podivný řetěz myšlenek objevil se v jeho mysli. Byl synem Isaaka Forda, a co se přihodilo Isaaku Fordovi, mohlo by se přihoditi také jemu. Cítil na svých tvářích slabý žár ruměnce při této myšlence a zakoušel palčivý pocit hanby. Ulekl se toho, co bylo v jeho krvi. Bylo to, jako by pojednou zvěděl, že jeho otec byl malomocný a že snad jeho vlastní krev chová také zárodek té strašné nemoci. Isaak Ford, ten přísný bojovník Páně – starý pokrytec! Jaký rozdíl byl mezi ním a kterýmkoli pobřežním tulákem? Dům pýchy, jež Percival Ford vystavěl, řítil se nyní před jeho zraky.

Hodiny mýjely, důstojníci se smáli a tančili, domorodý orchestr hrál a Percival Ford zápasil s tím neočekávaným a zkrušujícím problémem, jenž byl tak náhle na něho vržen. Modlil se tiše s lokty na stole, s hlavou zabořenou do dlaní, děláje dojem znaveného diváka. Mezi jednotlivými tanci důstojníci a ženy a civilisti kupili se kolem něho, tlachajíce o všedních věcech, a když se vrátili na *lanai*, uchopil se vždy opět svého problému tam, kde jej zanechal.

Počal lepití opět dohromady rozpadávající se ideál Isaaka Forda a jako cement užíval k tomu důvtipnou a zvláštní logiku. Byla to

logika toho druhu, jaký hotoví se v mozku sobců, a působila dobře. Je nepopíratelné, že jeho otec byl utvořen z lepší hmoty než ti zde kolem něho, avšak starý Isaak byl teprve na cestě dospěti někam, kdežto on, Percival Ford, tam dospěl. Dokazuje to, rehabilitoval opět svého otce a současně povznesl i sebe sama. Jeho hubené malé já vzrostlo v ohromné rozměry. Byl nyní dosti velký, aby dovedl odpuštění. Zazářil při této myšlence. Isaak Ford byl velký, on však je větší, neboť dovede odpuštění Isaaku Fordovi a dosadit ho dokonce opět na ono posvátné místo ve své paměti, ačkoli místo to nebylo nyní již tak posvátné, jako bývalo dříve. Mimoto schvaloval Isaaku Fordovi, že nedbal následků svého jediného kroku na cestě. Zcela správně, on by to také ignoroval.

Bylo po tanci. Orchestr skončil „Aloha Oe“ a hudebníci se chystali jít domů. Percival Ford zatleskal rukama na japonského sluhu.

„Řekněte tomu muži tam, že s ním chci mluvit,“ řekl, ukazuje na Joea Garlanda. „Řekněte, aby sem přišel, hned.“

Joe Garland se přiblížil a stanul uctivě o několik kroků dále, drnkaje nervózně prsty na kytaru, již měl stále ještě v ruce. Percival Ford nevyzval ho, aby si sedl.

„Vy jste můj bratr,“ řekl.

„Jakže, vědí to přece všichni,“ zněla odpověď hlasem plným udivení.

„Ano, tak tomu nyní rozumím,“ Percival Ford řekl suše. „Nevěděl jsem to však až do dnešního večera.“

Jeho poloviční bratr čekal pln nevolnosti v tichu, jež pak nastalo, zatímco Percival Ford uvažoval chladně o svých dalších slovech.

„Pamatujete, když jsem poprvé přišel do školy a hoši mě potopili?“ tázal se. „Proč jste se mne tehdy ujal?“

Jeho bratr se usmál rozpačitě.

„Protože jste to věděl?“

„Ano, poněvadž jsem to věděl.“

„Já jsem to však nevěděl,“ Percival Ford řekl týmž suchým způsobem.

„Ano,“ ozval se onen.

Opět nastala odmlka. Sluhové počali zhasínati světla na *lanai*.

„Víte to... nyní,“ jeho polobratr řekl prostě.

Percival Ford se zachmuřil. Pak pohlédl na svého druha pát-ravým pohledem.

„Kolik chcete za to, abyste opustil ostrovy a již se sem nikdy nevrátil?“ ptal se.

„Abych se sem nikdy nevrátil?“ Joe Garland koktal. „Je to jediná země, již znám. V jiných zemích je chladno. Neznám jiné země. Mám zde mnoho přátel. V jiných zemích nebude jediný hlas, jenž by mi řekl: „*Aloha*, Joe, můj hochu““.

„Řekl jsem, abyste se nikdy nevrátil zpět,“ Percival Ford opakoval. „*Alameda* odpluje zítra do San Franciska.“

Joe Garland byl zmaten.

„Avšak proč?“ tázal se. „Nyní přece víte, že jsme bratři.“

„Právě proto,“ zněla odpověď. „Jak jste řekl, všichni to vědí. Postarám se, aby vám to za to stálo.“

Všechn zmatek zmizel z tváře Joea Garlanda. Rod a postavení byly překlenuty a vyrovnány.

„Chcete, abych odešel?“ tázal se.

„Chci, abyste odešel a již nikdy se nevrátil,“ Percival Ford odvětil.

A v tom okamžiku, bleskem a letmo, bylo mu dáno viděti svého bratra, jak se tyčí nad ním jako hora, a cítiti sebe sama krčiti se a mizeti v drobnohledné bezvýznamnosti. Není však člověku dobře viděti sebe sama v pravém světle, aniž je možno viděti se takto dlouho a žíti, a pouze v tomto jediném letmém okamžiku viděl Percival Ford sebe i svého bratra v pravém poměru. V následujícím již okamžiku byl opět ovládnut svým jalovým a nenasytým já.

„Jak jsem řekl, přičiním se, aby vám to za to stálo. Zaplatím vám dobře.“

„Dobrá,“ Joe Garland řekl. „Půjdu.“

Chystal se jít svou cestou.

„Joe,“ zvolal Percival. „Navštivte zítra ráno mého právního zástupce. Pět set hotově ihned a dvě stě měsíčně, pokud budete odtud.“

„Jste velice laskav,“ Joe Garland odvětil měkce. „Jste velice laskav. Ostatně myslím, že nebudu potřebovati vaše peníze. Zítra budu na *Alamedě*.“

Odešel, neřekl však sbohem.

Percival Ford zatleskal.

„Hochu,“ řekl k japonskému sluhovi, „limonádu.“

A nad limonádou usmíval se pro sebe dlouho a spokojeně.

Aloha Oe

Dosud nikdy nebyl takový odjezd z přístavu v Honolulu. Velký dopravní parník ležel pod plnou parou připravený vyplouti. Tisíc osob bylo na jeho palubách a pět tisíc jich stálo na nábřeží. Sem tam po dlouhém můstku proudili domorodí princové a princezny, králové cukrové třtiny a vysocí úředníci země. Dále pak v dlouhých řadách, kde pořádek udržovala domorodá policie, byly kočáry a automobily honolulské šlechty. Na nábřeží královská havajská kapela hrála „Aloha Oe“, a když skončila, strunový orchestr domorodých hudebníků na palubě parníku převzal tytéž lkavé tóny, přičemž hlas domorodé zpěvačky nesl se jako ptačí zpěv nad nástroji a lomozem příprav k odjezdu. Byl jako stříbrná šalmaj pějící jasnou melodií přes hlučné oktávy loučení.

Na přídi na spodní palubě pažení bylo vroubeno šesti řadami mladých hochů v bílém khaki, jichž bronzové tváře vypravovaly o třech letech táboření pod sluncem. Loučení však neplatilo jim. Rovněž neplatilo bíle oděnému kapitánu na vysokém můstku, vzdálenému jako hvězdy a zírajícímu dolů na všechn ten lomoz pod ním. Rovněž neplatilo toto loučení mladým důstojníkům dále na zádi, vracejícím se z Filipín, ani pobledlým, churavě vyhlížejícím ženám po jejich boku. Zcela vzadu u přístavního můstku na hlavní palubě stálo asi dvacet senátorů Spojených států se ženami a dcerami – senátorská výletní společnost, jež byla tu po celý měsíc hoštěna a napájena, vínem, přesycována statistikou a vláčena na sopečné vrcholky a dolů do lávových údolí, aby zhlédla krásy a poklady Havajských ostrovů. A pro tuto výletní společnost povolán byl ten dopravní parník do Honolulu a tato výletní společnost to byla, již Honolulu dávalo nyní sbohem.

Senátoři byli ověnčeni a pokryti květinami. Senátora Jeremyho Sambrooka tlustý týl a statná prsa byla obtížena alespoň tuctem girland. Z této záplavy zeleně a květů vyčnívala mu hlava a větší část jeho tváře osmahlé sluncem a z pocené. Měl odpor a nechuť ke květinám, a jak nyní hleděl na množství lidstva na nábřeží, hleděl svýma očima statistika, jež neviděly nic z veškeré té krásy, nýbrž odhadovaly pouze pracovní sílu, viděly továrny, železnice a plantáže, ležící za těmito zástupy a jež tyto zástupy zde představovaly. Viděl tu bohaté zdroje a jejich využitkování a byl příliš zaujat sny o hmotném úspěchu a nadvládě, než aby postřehl svou dceru po svém boku, jež hovořila tu s nějakým mladým chlapíkem, v úhledném letním obleku a se slaměným kloboukem, s chlapíkem, jehož žádostivé oči neviděly nic než ji a neodvrátily se vůbec od její tváře. Kdyby byl měl senátor Jeremy oči pro svou dceru, byl by viděl, že místo patnáctiletého děvčátka, jež přivezl před krátkým měsícem na Havajské ostrovy, odvážel nyní ženu.

Havaj má podnebí, kde vše rychle dozrává, a Dorothy Sambrooková byla mu vystavena za neobyčejně příznivých okolností. Štíhlá, bledá, s modrýma očima poněkud znavenýma stálým čtením ve stránkách knih a snažící se vyznati se poněkud v pochopení života – taková byla před měsícem. Nyní však její oči zářily, místo aby byly znaveny, lící dotklo se slunce a tělo dávalo tušiti první náběh k rozkvětu vnadných linií. V tomto měsíci nechala knihy stranou, neboť našla větší požitek v tom, mohla-li čísti v knize života. Jezdila na koni, zlézala sopky a učila se plavati v mořském příboji. Tropy vnikly jí do krve a sálala nyní žářem a barvou a sluncem. A po celý měsíc byla ve společnosti muže – Stephena Knighta, siláka, veslaře v příboji útesů, bronzového mužského bůžka, ovládajícího příboj moře, jenž dovedl se vznésti na hřbet zčeřených vln a dáti se jimi nésti ke břehu.

Dorothy Sambrooková nebyla si vědoma této změny. Její povědomí bylo stále ještě povědomím mladého děvčete a byla v této

hodině loučení překvapena a zmatena způsobem, jak si počínal. Hleděla na něho jako na kamaráda a po celý měsíc byl jí kamarádem, nyní se však neloučil jako kamarád. Mluvil rozčileně a nesouvisle, nebo mlčel beze vší příčiny. Chvílemi neslyšel, co říkala, nebo slyšel-li, nedovedl odpovědět svým obvyklým způsobem. Byla zmatena způsobem, jak na ni hleděl. Nevěděla dosud, že má tak zářící a planoucí oči. V jeho očích bylo něco, co jí nahánělo strach. Nesnesla to klidně a klopila stále oči před jeho zraky. A přece bylo v tom také něco vábivého a musila ustavičně obracet zpět oči k němu, aby pochytila cosi žhnoucího, útočného a toužebného, co dosud nikdy neviděla v lidském zraku. A sama byla přitom nezvykle vzrušena a zmatena.

Ozval se ohlušující hlas velké píšťaly dopravního parníku a zástup ověnčený kvítím vlnil se blíže k zábradlí na nábřeží. Dorothy Sambrooková zacpávala si prsty uši, a když učinila posuněk nevole nad tím pronikavým, drásajícím zvukem, postřehla opět týž útočný, roztoužený záblesk ve Stevových očích. Nehleděl na ni, nýbrž na její uši, jemně narůžovělé a průhledné v šikmých paprscích odpoledního slunce. Zvědavá a okouzlená hleděla na toto zvláštní něco v jeho očích, až postřehl, že byl přistižen. Viděla, jak jeho líce do temna se zarděly, a slyšela, jak koktá něco nesouvislého. Byl v rozpacích a ona cítila, že je v rozpacích taktéž. Lodní zřízcenci chodili kolem, žádající podrážděně všechny, kdož nepoplují, aby se vrátili na břeh. Steve podal jí ruku. Když ucítila stisk jeho prstů, jimiž jí přece stiskl ruku tisíckrát na skalních útesech v příboji a na sopečných úbočích, zaslechla slova písně, chápajíc je nyní novým způsobem, když lkala ze stříbrného hrdla havajské zpěvačky:

„Ka halia ko aloha kai hiki mai,
Ke hove ae uei i ku'u manawa,
O oe no ka'u aloha
A loko e hana uei.“

Steve naučil ji melodii i slova i jejich smysl – tak myslila si až do tohoto okamžiku: a v tomto okamžiku posledního stisknutí jeho prstů a teplého dotyku dlaní tušila poprvé pravý význam té písně. Sotva viděla, jak odchází, a nemohla ho ani rozeznati v zástupu na nábřeží, neboť ponořila se příliš do bludiště své paměti, prožívajíc znovu ty čtyři týdny právě minuvší a pročítajíc opět vše, co se v nich přihodilo, ve světle nového zjevení.

Když senátorská výletní společnost poprvé vystoupila na břeh, Steve byl jedním ze zábavního výboru. On to byl, jenž ukázal jim, jak plouti člunem příbojem čeřícím se nad útesy, tam u břehu Waikiki, když poháněl veslem svůj úzký člun ven do moře, až stal se mizícím bodem, a pak, objeviv se opět náhle, vynořil se jako mořský bůžek z pěny a čeřící se bělí vln, vystupuje stále výš a výše, ramena, plece, boky, až byl tu na vrchu kouřícího se hřebene mohutné, na míle dlouhé vlny, s nohama potopenýma v šumícím a hučícím proudu, řítě se ku břehu rychlostí expresního vlaku, až pak vystoupil klidně na břeh u nohou užaslých diváků. Tenkrát spatřila Steva poprvé. Byl nejmladším mužem z celého výboru, mladíkem dvacetiletým. Nezúčastnil se řečnění, ani nezářil slavnostně při obřadném představení. Bylo to na útesech Waikiki, při honbách divokého dobytka na Mauna Kea a v ohradě na krocení koní farmy v Haleakale, kde pečoval o jejich zábavu.

Dorothy nedbala o nekonečnou statistiku a věčné řečnění ostatních členů výboru. Steve o ně rovněž nedbal. A právě se Stevem to bylo, že se odkradla od hostiny pod širým nebem na Hamakua a od Abeho Louissona, kávového plantážníka, který mluvil o kávě, kávě a ničem jiném než kávě, po celé dvě smrtelné hodiny. Tehdy to bylo, když jeli na koních mezi stromovitými kapradinami, kdy Steve ji učil slovům „Aloha Oe“, písně, již zpívali na počest senátorů v každé vesnici, farmě a plantáži při loučení.

Steve a ona byli spolu hned od počátku mnoho pohromadě. On byl jejím společníkem, druhem. Zmocnila se ho, zatímco její otec

zabýval se tím, aby se zmocnil všech statistických dat ostrovního území. Byla příliš šlechetná a něžná, než aby ho ovládala jako tyran, přece však ovládala ho pevnou rukou, kromě v kánoi nebo na koni, kdy on převzal velení a ona oddala se poslušnosti. Nyní pak, když doznívala poslední slova té písně, kdy lana byla odpoutána a ten velký dopravní parník počal se zvolna pohybovati nazad ven z doků, poznala, že Steve byl jí něčím více než pouhým druhem a kamarádem.

Pět tisíc hlasů zpívalo.

„Aloha Oe“ – „Moje láska s tebou, až se opět setkáme“ – a v tomto prvním okamžiku poznané lásky uvědomila si, že ona a Steve byli od sebe odloučeni. Kdy se asi opět setkají? On sám ji naučil těm slovům. Vzpomínala, jak mu naslouchala, když zpíval jí opět a opět pod stromem hau na Waikiki. Bylo to snad proroctví? A obdivovala jeho zpěv, řekla mu to, s jakým výrazem zpívá. Zasmála se nahlas, hystericky při této vzpomínce. Jakým výrazem! – když vyléval své srdce svým hlasem. Nyní to věděla a bylo již příliš pozdě. Proč jí to neřekl? Pak si představila, že děvčata jejího věku se ještě nevdávají. Avšak děvčata jejího věku vdávají se na Havajských ostrovech – byla hned nato její druhá myšlenka. Na Havaji, kde těla jsou zlatistá a kde všechny ženy jsou zralé a zlíbané sluncem.

Marně prohlížela hustý zástup na nábřeží. Co se s ním stalo? Cítila, že by dala cokoli za to, aby ho ještě spatřila, a doufala téměř, že nějaká smrtelná nemoc uchvátí pojednou toho osamělého kapitána tam na můstku a znemožní odjezd. Poprvé ve svém životě hleděla na svého otce pátravě, zkoumavě a pocítila přitom neznámý dosud strach, vidouc ty tahy plné vůle a rozhodnosti. Bylo by strašné vzeptí se mu. A jaká naděje by jí kynula z takového boje? Proč ale jen Steve nepromluvil. Nyní je již příliš pozdě. Proč nepromluvil tehdy u Waikiki pod stromem hau?

A tu napadlo ji, že ví proč, a srdce jí kleslo při této myšlence. Co to bylo, co zaslechla tu nedávno? Oh, ano, bylo to při čaji u paní

Stantonové, tehdy odpoledne, kdy dámy ze Správy misí hostily a bavily dámy senátorské společnosti. Byla to paní Hodgkinsová, ta vysoká plavá žena, jež položila onu otázku. Celý ten výstup objevil se nyní živě před jejími zraky – to široké *lanai*, tropická květena, neslyšící asijské sluhové, šum hlasů těch četných žen a otázka, již paní Hodgkinsová vyslovila ve skupině právě vedle ní. Paní Hodgkinsová byla po několik let na pevnině a vyptávala se, jak bylo viděti, po starých známých zde na ostrovech z jejich dívčích let. „Co se stalo se Susíí Maydwellovou?“ tak zněla otázka, již položila. „Oh, neslyšely jsme o ní již nikdy; vdala se za Willieho Kupele,“ odpověděla jiná ostrovní žena. A žena senátora Behrenda se zasmála a chtěla věděti, proč manželství mělo takový vliv na přátelské svazky Susie Maydwellové.

„*Hapa-haole*,“ zněla odpověď, „byl polomíšeneček, víte, a my zde na ostrovech musíme myslet na své děti.“

Dorothy obrátila se k otci odhodlaná, že to vyzkoumá ihned.

„Tatínku, přijde-li někdy Steve do Spojených států, bude smět navštívit nás někdy?“

„Kdo? Steve?“

„Ano, Stephen Knight – znáš ho přece. Řekl jsi mu sbohem, není to ještě ani pět minut. Přijde-li někdy náhodou do Spojených států, bude moci navštívit nás také?“

„Zajisté že ne,“ Jeremy Sambrooke odpověděl krátce. „Stephen Knight je *hapa-haole* a víš přece, co to znamená.“

„Oh,“ Dorothy řekla slabým hlasem, cítíc přitom, jak němé zoufalství proniká jí srdcem.

Steve nebyl *hapa-haole* – tolik věděla; nevěděla však, že zář tropického slunce proudila na čtvrtinu v jeho žilách, a věděla, že to stačilo, aby byl vyloučen z řady těch, s nimiž bylo možno počítati při otázce manželství. Je to zvláštní, podivný svět. Je tu vysoce vážený A. S. Cleghorn, jenž oženil se s tmavou princeznou z krve Kamehamehy, a přece lidé považovali za čest znáti se s ním

a nejvybranější ženy nejvybranější misionářské třídy společenské bývaly viděny u jeho odpoledních čajových schůzek. A je tu Steve. Nikdo nenamítal nic proti tomu, aby ji učil jezdit a plavat nebo aby ji vedl za ruku nebezpečnými místy jícnu sopky Kilauea. Směl obědvati s ní a jejím otcem, tančiti s ní a býti členem zábavního výboru, avšak protože tropické slunce žehlo v jeho žilách, nesmí se s ní oženiti.

A nebylo to na něm viděti. Nikdo to nevěděl, dokud mu to neřekli. A byl tak hezký! Jeho obraz vynořil se před jejím vnitřním zrakem, a než se nadála, kochala se vzpomínkami na milostný půvab jeho nádherného těla, jeho skvostných plecí a ramen, na sílu, jakou vysadil ji lehce na koně, přenášel ji bezpečně příbojem dunícím mezi skalními útesy nebo táhl ji na konci dlouhé horalské hole po strmém lávovém hřebenu k Domu Slunce. Bylo tu však ještě něco tajemnějšího, jemnějšího, nač nyní vzpomínala a čemu počala se teprve nyní podívat – ovzduší tvora, jenž je mužem, naprostým mužem, mužským mužem. Vzpomínala se pojednou prudkým pocitem studu nad myšlenkami kolujícími jí v té chvíli hlavou. Její líce zbarvily se žhavou krví, jež je však rychle opět opustila, zanechavši je bledými při myšlence, že ho již nikdy více nespatří. Trup parníku dostal se zatím do proudu a paluba šinula se kolem konce doků.

„Zde je Steve,“ řekl její otec. „Zamávej mu ještě na rozloučenou, Dorothy.“

Steve hleděl na ni žádostivýma očima a spatřil na její tváři něco, co tam dosud neviděl. Podle záblesku radosti na jeho tváři poznala, že on to ví. Vzduch se chvěl zpěvem:

„Moje láska s tebou.

Moje láska s tebou, až setkáme se opět.“

Nebylo třeba slov, aby si vše sdělili. Kolem ní cestující házeli své květinové věnce přátelům na nábřeží. Steve natáhl ruce a jeho oči

prosily. Dorothy sňala si svůj květinový věnec z krku přes hlavu, avšak zapletl se jí do šňůry orientálních perel, jež Mervin, starší král cukrové třtiny, jí položil kolem šíje, doprovázejí ji a jejího otce k parníku.

Zápolila s perlami uváznuvšími ve květinách. Parník pohyboval se zvolna dále. Steve byl již téměř za ní. Nyní byl poslední vhodný okamžik. Ještě jeden a bude již příliš daleko. Dorothy zavzlykala a Jeremy Sambrooke pohlédl na ni pátravě.

„Dorothy!“ zvolal ostře.

Vědomě přetrhla šňůru a uprostřed spršky perel květiny dolétly k čekajícímu miláčku. Hleděla na něho, až slzy ji oslepily, a zabořila svou tvář do ramene Jeremyho Sambrooka, jenž zapomněl na svou milenou statistiku údivem nad tím děvčátkem, jež myslilo, že již dospělo. Zástup zpíval dále, zpěv počal slábnouti v dáli, jehl však stále ještě smyslnou malátností lásky Havaje a slova písně zabořovala se jí do srdce svou nepravdivostí.

Aloha oe, Aloha oe, e ke onaona no ha ika lipo,
objetí lásky, ahoi ae au, až setkáme se opět.

Chun Ah Chun

Ve zjevu Chun Ah Chunově nebylo nic pozoruhodného. Byl spíše menší postavy, jak Číňané bývají, a měl úzká ramena a byl spíše hubený, jako většina Číňanů. Průměrný turista, který by ho náhodou zahlédl na ulicích Honolulu, byl by usoudil, že to je dobrosrdečný malý Číňan, snad vlastník nějaké dobře jdoucí prádelny nebo krejčovského závodu. Pokud jde o jeho dobrosrdečnost a úspěch v životě, byl by úsudek ten správný, byť i přesně to nevystihoval, neboť Ah Chun měl právě tak dobrou povahu, jako byl bohatý, a pokud šlo o bohatství, nevěděl nikdo ani přibližně, jak je veliké. Bylo všeobecně známo, že je nesmírně bohatý, a v tomto případě „nesmírně“ bylo pouze symbolem neznámého.

Ah Chun měl chytré malé oči, černé, pronikavé a tak malé, jako by byly pouze vypíchnuty v jeho tváři. Viděly však dobře a nalézaly se pod čelem, na němž bylo viděti, že je to čelo myslitele. Neboť Ah Chun měl své problémy a měl je po celý svůj život. Ne, že by se jimi kdy trápil. Byl svou podstatou filozof, a ať byl pouhým kulim, nebo mnohomilionářem, nebo pánem nad mnoha lidmi, rovnováha jeho duše byla stále táž. Žil stále v rovnodušnosti duševního klidu a míru, nezaleknutý příznivým osudem a neoddávaje se nepříznivému osudu. Dovedl se se vším spřáteliti, ať již to byly rány od dozorce na třtinovém poli, nebo pokles cen cukru, když mu pak tato třtinová pole náležela. Tak opíraje se o pevnou skálu své duševní rovnováhy a spokojenosti se světem řešil své problémy, o nichž uvažovati není dáno mnohým lidem, nejméně pak čínskému sedláku.

Tím právě byl – čínským sedlákem, zrozeným ke práci, v polích, den ze dne jako dobytek, jemuž však bylo určeno osudem, že vyvázne z toho plahočení jako princ v nějaké báchorce. Ah Chun nepamatoval se na svého otce, malého farmaře v okrese nedaleko

Kantonu; a nepamatoval se mnoho ani na svou matku, jež zemřela, když mu bylo šest let. Pamatoval se však na svého váženého strýce, Ah Kowa, jemuž sloužil jako otrok od svého šestého roku až do čtyřiaadvacátého. Tehdy to bylo, kdy vyvázl z jeho rukou dav se najmouti jako smluvní kuli na tři léta k práci na cukrové plantáži na Havajských ostrovech za padesát centů denně.

Ah Chun dovedl si všimnouti dobře všeho kolem sebe. Postřehl tak malé detaily, že by byly unikly pozornosti tisíce jiných mužů. Po tři léta pracoval v polích a koncem této doby věděl více o pěstování třtiny než dozorci, ba než správce sám, kdežto správce by byl zasl nad vědomostmi toho vyschlého malého kuliho, jak zjednodušiti výrobu v továrně. Ah Chun nestudoval pouze výrobu cukru. Studoval také otázku, jak lidé stávají se vlastníky plantáží a továren na cukr. K jednomu úsudku dospěl záhy, že totiž lidé nebohatnou prací svých vlastních rukou. Poznal to, neboť sám pracoval již po nějakých dvacet let. Lidé, kteří zbohatli, zbohatli prací rukou jiných lidí. Nejbohatší byl ten, kdo měl nejvíce svých bližních, plahočících se pro něho.

Tak, když skončila jeho smluvní pracovní doba, Ah Chun vložil své úspory do malého skladu zboží, spolčiv se ještě s jedním, Ah Yungem. Firma stala se posléze velkou firmou „Ah Chun a Ah Yung“ a obchodovala zbožím všeho druhu od indického hedvábí a koření až ke guánovým ostrovům a lodicím k najímání černých dělníků. Zatím však, než k tomu došlo, Ah Chun dal se najmouti za kuchaře. Byl dobrým kuchařem a za tři léta byl nejlépe placeným šéfem kuchyně v Honolulu. Jeho životní dráha byla zajištěna a byl hlupák, že toho nechal, jak mu řekl Dantin, jeho zaměstnavatel; avšak Ah Chun znal sebe sama nejlépe, věděl, co chce, a byl proto nazván trojnásobným hlupákem a mimo mzdu dostalo se mu ještě darem padesáti dolarů.

Firma Ah Chun a Ah Yung prospívala dobře. Ah Chunovi nebylo již třeba býti kuchařem. Na Havajských ostrovech byla doba rozma-

chu. Cukr byl tam pěstován hojně a bylo třeba pracovních sil. Ah Chun viděl v tom příznivou příležitost a počal se zabývatí dovozem dělníků. Přivezl na Havaj tisíce kantonských kuliů a jeho bohatství počalo se množiti. Vkládal své peníze do jiných podniků. Jeho pronikavá černá očka viděla dobrý obchod, kde jiní lidé viděli jen peněžní zkázu. Koupil za babku rybník, který vynášel mu později pět set procent a byl mu východiskem, z něhož dospěl k tomu, že ovládl úplně rybí trh v Honolulu. Nemluvil pro veřejnost, nepletl se do politiky, nezúčastnil se revolucí, avšak předvídal vše jasněji a dále do budoucna než ti, kdož se příběhů těch zúčastnili přímo. Před svým duševním zrakem viděl Honolulu jako moderní město s elektrickým světlem v době, kdy bylo ještě zanedbáváno, neupraveno na své písčíně, pouhém jalovém útesu korálových skal. Koupil tedy půdu. Kupoval půdu od kupců potřebujících hotové peníze, od nemajetných domorodců, od hýřivých kupeckých synků, od vdov a sirotků a malomocných odvezených na Molokai, a jak léta mýjela, ukázalo se jaksi, že právě ty kusy půdy, jež on koupil, byly třeba na stavbu obchodních skladišť, kaváren a hotelů. Pronajímal, pachtoval, prodával a kupoval a opět prodával.

Avšak byly tu ještě jiné věci. Svěřil svou důvěru a své peníze Parkinsonovi, potulnému kapitánu, jemuž již nikdo nedůvěřoval. A Parkinson odplul na tajemné cesty na malé *Veze*. Hleděl si Parkinsona až do jeho smrti a po létech Honolulu bylo překvapeno novinkou, že guánové ostrovy Drake a Acorn byly prodány britskému fosfátovému družstvu za tři čtvrti milionu. Pak byly tu tučné, bohaté dni krále Kalakaua, kdy Ah Chun zaplatil tři sta tisíc dolarů za opiovou licenci. Zaplatil-li i třetinu milionu za monopol na tuto drogu, byly tyto peníze nicméně dobře uložené, neboť dividenda vynesla mu plantáže Kalalau, jež opět vynášely mu třicet procent po sedmnáct let a jež opět posléze prodal za půldruhého milionu.

Bylo to za dob Kamehamehů, dlouho předtím, kdy sloužil své vlastní zemi jako čínský konzul – postavení, jež taktéž nebylo

nikterak nevýnosné, a bylo to za Kamehamehy IV., kdy změnil své občanství a stal se havajským poddaným, aby se mohl oženiti se Stellou Allendalovou, taktéž poddanou tohoto krále hnědokožce, ačkoli v její krvi kolovalo více anglosaské krve než polynéské. Ve skutečnosti její krev z nahodilých sňatků, z nichž vzešla, byla tak smíchána, že byla počítána na osminy a šestnáctiny. V tomto posledním poměru byla krev její prababičky Paahao – princezny Paahao, neboť pocházela z královského rodu. Pradědeček Stelly Allendalové byl kapitán Blunt, anglický dobrodruh, který vstoupil do služeb pod Kamehamehou I. a stal se sám tabu náčelníkem. Její dědeček byl novobedfordský velrybářský kapitán, kdežto jejím vlastním otcem přimísilo se do jejích žil také trochu italské a portugalské krve naočkované na jeho vlastní anglický kmen. Ač dle zákona Havajka, nevěsta Ah Chunova náležela více každé z těchto tří jiných národností.

Do této směsi plemen přinesl pak Ah Chun ještě také mongolský živel. Tak jeho děti s paní Ah Chunovou byly jednou dvaatřicetinou Polynésany, jednou šestnáctinou Italy, jednou šestnáctinou Portugalci, polovičkou Číňany a jedenácti dvaatřicetinami Angličany a Američany. Je možné snad plným právem říci, že Ah Chun by se byl zdržel manželství, kdyby byl mohl předvídati, jaká podivuhodná rodina vzejde z tohoto spojení. Byla podivuhodná v mnoha směrech. Předně bylo to její množství. Bylo tu patnáct synů a dcer, většinou dcer. Nejprve přišli synové, tři na počet, a pak následoval s houževnatou vytrvalostí plný tucet děvčat. Smíšení plemen osvědčilo se znamenitě. Nejenže prokázalo svou plodnost, neboť potomstvo bez výjimky bylo zdravé a bez poskvrny, avšak nejvíce překvapující v této rodině byla její krása. Všechny dcery byly krásné vzdušnou, jemnou krásou. Maminky Ah Chunové plné vnady zdály se býti poněkud zmírněny štíhlými, spíše hubenými tvary tatínka Ah Chuna, a tak dcery byly jako vrbové proutky, aniž by však byly vyzáblé, byly oblých tvarů, aniž by byly příliš buclaté. V každém tahu každé

tváře jevíly se upomínky na Asii, pozměněné a ztajené starou Anglií, Novou Anglií a jižní Evropou. Žádný pozorovatel, nedostalo-li se mu předchozí zprávy, nebyl by tušil čínský těžkopádný odstín v jejich žilách, a přece, dostalo-li se mu předchozí zprávy, nemohl neviděti ihned tento čínský nádech.

Jako krásky Ah Chunova děvčata byla něco nového. Nic jim podobného nebylo tu dosud viděti. Nepodobala se ničemu tak, jako se podobala sobě navzájem, a přece každé z děvčat bylo význačně svého druhu. Nebylo možno mýliti se v nich. Z druhé strany však opět Maud, modrooká a plavovlasá, připomínala ihned Henriettu, snědou brunetu s velkýma, snivýma, tmavýma očima a vlasem domodra černým. Tento základní tón podoby, společný jim všem a vyrovnávající všechny rozdíly, byl Ah Chunova zásluha. On opatřil toto pozadí, na němž byly pak naneseny různé odstíny jednotlivých plemen. On opatřil tu čínskou kostru štíhlých kostí, jež nesla pak všechny ty jemnosti a zvláštnosti těla anglosaského, latinského a polynéského plemene.

Paní Ah Chunová měla své vlastní ideje, jejichž oprávněnost Ah Chun uznával, ač nedovoloval jim zjednati si průchod, jakmile neodpovídaly jeho vlastní filozofické duševní rovnováze. Po celý svůj život byla zvyklá žíti po evropském způsobu. Nu dobře. Ah Chun poskytl jí evropskou domácnost. Později, když jeho synové a dcery dospěli tak dalece, že dovedli také již poraditi, vystavěl bungalov, prostornou, rozlehlou budovu, právě tak jednoduchou jako velkolepou. Mimoto během času objevil se tu také horský dům na Tantalu, kam rodina mohla se uchýliti, když počal vanouti z jihu vítr přinášející nemoci. A na Waikiki vystavěl si pobřežní sídlo na rozsáhlém pozemku, jehož poloha byla tak dobře volena, že později, když vláda Spojených států odsoudila ono místo k účelům opevnění, toto odsouzení bylo provázeno ohromnou částkou. Ve všech jeho domech byly kulečníky a pokoje pro kuřáky a množství hostinských komnat, neboť Ah Chunovu pokolení byla dána neobyčejná ná-

klonnost k zábavě. Zařízení bylo nákladně jednoduché. Královské částky byly vynaloženy bez rozmyšlení – díky vybranému vkusu Ah Chunova potomstva.

Ah Chun byl svobodomyslný v otázkách vychování. „Nedbejte na vydání,“ domlouval kdysi za starých časů Parkinsonovi, když tento nedbalý námořník nechtěl viděti důvod k tomu, aby *Vega* byla vypravena větším nákladem ke plavbě. „Vy ji budete řídit a já budu platiti účty.“ A stejně tomu bylo tak, pokud šlo o jeho syny a dcery. Jejich věcí bylo, aby se jim dostalo vzdělání, aniž by se musili ohlížeti na vydání. Harold, prvorozený, šel na harvardskou a oxfordskou univerzitu; Albert a Charles prošli yaleskou univerzitou vždy v téže třídě. Dcerám pak, od nejstarší dolů, dostalo se přípravy v Millově semináři v Kalifornii, načež odebraly se k Vassarovi, Wellesleymu nebo k Brynu Mawrovi. Některé přejíce si toho, směly dokončiti své vzdělání v Evropě. A z celého světa vraceli se pak Ah Chunovi synové a dcery, aby mu radili a dávali pokyny, pokud šlo o pohodlí a nádheru jeho sídel. Ah Chun sám dával přednost orientálnímu lesku, byl však filozof a nahlédl, že vkus jeho dětí je správný podle západního měřítká.

Jeho děti nebyly ovšem známy jako děti Ah Chunovy. Jako on vyvinul se z dělníka, z pouhého kuliho v několikanásobného milionáře, tak vyvinulo se i jeho jméno. Maminka Ah Chunová spojila je v A'Chun, avšak její moudřejší ještě potomstvo utvořilo z toho dovedně Achun. Ah Chun nenamítal nic proti tomu. Přeměna jeho jména nedotýkala se nikterak jeho pohodlí, ani jeho filozofického klidu. Ostatně nebyl sice pyšný, když však jeho děti vyrostly tak, že počaly nositi škrobenou košili, tvrdý límec a frak, narazilo to na jeho pohodlí a klid. Ah Chun nechtěl o něčem takovém ani slyšeti. Dával přednost volně splývajícímu čínskému rouchu a ani lichočením, ani mocí nedovedli přiměti ho ke změně. Zkusili to oběma způsoby a zejména ve druhém setkali se s naprostým neúspěchem. Nebyli nadarmo v Americe. Poznali tam výhody bojkotu použitého

organizovanou prací a bojkotovali nyní svého otce Ah Chuna v jeho vlastním domě, za pomoci a povzbuzování maminky Ah Chunové. Avšak Ah Chun sám, ač nevyznal se v západní kultuře, vyznal se úplně v západních pracovních poměrech. Jako zaměstnavatel četných pracovních sil věděl, jak čeliti jejich snahám. Použil ihned výluky ohledně svého zpupného potomstva a pobloudivší družky života. Propustil zástup svého služebnictva, zavřel své stáje, zavřel své domy a usadil se k dalšímu pobytu v královském havajském hotelu, v kterémžto podniku byl náhodou hlavním akcionářem. Rodina rozprchla se zmatena na návštěvy k různým přátelům, zatímco Ah Chun klidně řídil dále své četné záležitosti, kouřil svou dlouhou dýmku s malou stříbrnou hlavičkou a řešil problém svého zvláštního potomstva.

Tento problém neporušil však jeho klid a rovnováhu. Věděl ve své duši filozofa, až problém uzraje, že dovede ho rozřešiti. Zatím chtěl jim dáti jen důrazné naučení, že ačkoli je sebevíce shovívavý a laskavý, jest nicméně absolutním pánem osudů achunské rodiny. Rodina vydržela venku po celý týden, pak se vrátila, zároveň s Ah Chunem a četným služebnictvem, aby obydlela opět svůj bungalov. Nato pak nepřišla již nikdy v úvahu ona otázka, když Ah Chunovi zlíbilo se vstoupiti do jeho nádherného salonu v modrém hedvábném obleku, vatovaných trepkách a s modrou hedvábnou čepičkou s červeným knoflíkem na vrcholku, nebo když se mu zlíbilo vytáhnouti svou štíhlou dlouhou dýmku se stříbrnou hlavičkou mezi důstojníky a civilisty kouřícími cigarety a doutníky na širokých verandách nebo v komnatě pro kuřáky.

Ah Chun zaujímal ojedinelé postavení v Honolulu. Ačkoli se neobjeoval ve společnosti, měl přístup všude. Nevycházel nikam kromě mezi čínské obchodníky města, přijímal však a byl vždy středem své domácnosti a hlavou u svého stolu. Sám rodem čínský sedlák, předsedal v atmosféře kultury a zjemnělosti, neustupuje nikomu ze všech ostrovů. Aniž byl kdo na všech těch ostrovech

tak hrdý, aby nechtěl přestoupiti jeho práh a kochati se jeho pohostinstvím. Předně, Achunův bungalov byl dům, jemuž nebylo možné něco vytykáti. Pak Ah Chun byl mocným mužem a konečně byl vzorem řádnosti a mravnosti a poctivým obchodníkem. Přes skutečnost, že obchodní morálka byla tu vyšší než na pevnině, Ah Chun zářil nad všemi ostatními obchodníky v Honolulu svou úzkostlivou a přísnou poctivostí. Bylo všeobecně známo, že jeho slovo platí právě tak jako jeho úpis. Nebylo nikdy třeba, aby zavazoval se svým podpisem. Nikdy neporušil své slovo. Dvacet let po smrti Hotchkisse, ze společnosti Hotchkiss a Marterson, našla se mezi odloženými listinami poznámka o nějaké půjčce třiceti tisíc dolarů Ah Chunovi. Spadalo to do doby, kdy Ah Chun byl soukromým rádcem Kamehamehy II. V hluku a šumu těch veselých a pohnutých dob, plných práce a starostí, tato záležitost vyklouzla z paměti Ah Chunovy. Nebyl tu úpis, nebyl zákonný nárok proti němu, on však vyrovnal se zcela s Hotchkissovými dědici, zaplativ i všechny úroky, přesahující kapitál. Podobně také, když se ústně zaručil za nešťastný podnik průkopu v Kakiku, v době, kdy nezdálo se ani nejúzkostlivějším, že nějaké ručení bude třeba, „podepsal svůj šek na dvě stě tisíc dolarů ani nemrknuv, pánové, ani nemrknuv“, jak vypravoval tajemník ztroskotaného podniku, poslaný v chabé naději, aby vyzvěděl Ah Chunovo stanovisko. A mimo četné podobné případy, kdy prokázal, jak umí dodržeti své slovo, byl sotva někdo z význačnějších lidí na ostrovech, jenž by v té nebo oné době nebyl poznal pomocnou ruku Ah Chunovu.

A tak se stalo, že Honolulu pozorovalo, jak jeho podivuhodná rodina se množí a roste, jak její problém stává se stále spleťtější a všichni sympatizovali s ním, nemajíce však ani potuchy o tom, jak Ah Chun problém ten posléze rozluští. Ah Chun viděl však tento problém jasněji než všichni ostatní. Mimo něho nikdo nevěděl, jak příliš cizím je své vlastní rodině. Ani jeho rodina to netušila. On však viděl, že není pro něho místa mezi touto podivuhodnou setbou

jeho boku, a hleděl před sebe na svá pokračující léta a věděl, že jim bude stále víc a více cizím. Nerozuměl svým dětem. Jejich hovory stáčely se k věcem, jež ho nezajímal a o nichž nic nevěděl. Západní kultura šla mimo něho. Byl Asiat do posledního vlákna své tkáně, což znamenalo, že byl pohan. Jejich křesťanství bylo mu asi tolik jako nesmysl. Avšak všeho toho by nebyl dbal, jakožto věci vedlejší a nerozhodné, kdyby byl mohl rozumět těm mladým lidem samým. Když kupříkladu Maud mu řekla, že měsíční účty domácnosti dostoupily výše třiceti tisíc – rozuměl tomu právě tak, jako rozuměl Albertově žádosti o pět tisíc, aby si mohl koupiti škunerovou jachtu *Muriel* a mohl se stát i členem havajského jachtklubu. Avšak byla to jejich vzdálenější, spleťtější přání a duševní pochody, jež ho zarážely. Postřehl a uvědomil si záhy, že mysl každého jednotlivého z jeho synů a dcer je tajemným labyrintem, jímž proniknouti nebude nikdy míti sebemenší naděje. Vždy narazil na onu zeď, dělící Východ od Západu. Jejich duše byly pro něj nepřístupné a týmž způsobem poznal, že jeho duše je nepřístupná jim.

Mimoto, jak jeho léta pokračovala, shledal, že se vrací stále víc a více k lidem svého vlastního plemene. Pachy čínské čtvrti měly pro něho zvláštní kořenou vůni. Vdechoval je s uspokojením, kráčeje tam ulicemi, neboť v jeho mysli zanášely ho zpět do těch úzkých, točitých uliček v Kantonu hemžících se životem a pohybem. Litoval, že si ustříhl svůj cop, chtěje se zalíbiti Stelle Allendalové ve dnech před jejich sňatkem, a vážně uvažoval, nedoporučuje-li se, aby si dal ostříhati vlasy a nechal si růsti nový cop. Jídla, jež jeho draze placený kuchař mu připravoval, nedráždila jeho pamětlivé chuťové pohárky tak jako podivné míchanice v zatuchlých jídelnách tam dole v čínské čtvrti. Daleko větší požitek měl, mohl-li si na půl hodiny pokouřiti a potlachati se dvěma nebo třemi čínskými kamarády, než předsedal-li u elegantních, vybraných obědů, jimiž byl jeho bungalov pověstný, kde smetánka Evropanů a Američanů seděla za dlouhým stolem, muži právě tak jako ženy, ženy s klenoty

zářícími v tlumeném světle na jejich bílých šíjích a rukou, muži ve večerním úboru, a všichni tlachajíce o věcech a smějíce se vtipům, jež nebyly mu vůbec srozumitelné, nezajímaly ho a nebavily.

Nebyla to však pouze jeho cizota a jeho rostoucí stále touha vrátiti se k jeho čínským hrncům masa, co tvořilo onen problém. Bylo to také jeho jmění. Očekával pokojné, klidné stáří. Pracoval mnoho a těžce. Odměnou mělo se mu dostat klidu a odpočinku. Věděl však, že při jeho ohromném bohatství klid a odpočinek sotva mu budou údělem. Byly tu již známky nasvědčující tomu. Viděl již dříve podobné neblahé případy. Byl tu jeho bývalý zaměstnavatel, Dantin, jehož děti vyrvaly mu z rukou soudní cestou správu jeho majetku docílivše, že soud ustanovil opatrovníky, aby vedli správu tu za něho. Ah Chun věděl a věděl to příliš dobře, kdyby Dantin byl chudý muž, že by bylo bývalo uznáno, že dovede zcela rozumně řídit své vlastní záležitosti. A starý Dantin měl pouze tři děti a půl milionu, kdežto on, Ah Chun, měl patnáct dětí a nikdo mimo něho nevěděl, kolik má milionů.

„Naše dcery jsou krásné ženy,“ řekl své ženě jednoho dne večer. „Je tu tolik mladých mužů. Dům je stále plný mladých mužů. Účty za doutníky dosahují již veliké výše. Proč se žádná nevdává?“

Maminka Ah Chunová pokrčila rameny a čekala.

„Ženy jsou ženy a muži jsou muži – podivné, že se žádná nevdává. Snad se naše dcery nelíbí těm mladým mužům?“

„Ah, líbí se jim velice,“ mamma Ah Chunová odpověděla, „ale víš, nemohou zapomenouti, že jsi otcem svých dcer.“

„Ty jsi však zapoměla, kdo byl můj otec,“ Ah Chun řekl vážně. „Nežádala jsi ode mne nic více, než abych si ustříhl svůj cop.“

„Ti mladí muži jsou snad choulostivější, než já jsem byla, myslím.“

„Co je největší na světě?“ Ah Chun tázal se pojednou na něco naprosto jiného.

Mamma Ah Chunová uvažovala chvíli, pak odpověděla: „Bůh.“

Přisvědčil. „Jsou bozi a bozi. Někteří jsou z papíru, jiní ze dřeva, jiní z bronzu. Používám jednoho ve své kanceláři jako těžítka. V biskupském muzeu je mnoho bohů z úlomků korálových skal a z lávy.“

„Je však pouze jediný Bůh,“ prohlásila rozhodně, vypínajíc autoritativně svou objemnou postavu.

Ah Chun postřehl signál v nebezpečí a zabočil jinam.

„Nu a co je větší než Bůh?“ tázal se. „Řeknu ti to. Jsou to peníze. Za svých dob měl jsem co dělati se židy i s křesťany, s mohamedány i s buddhisty, i s těmi malými černochoy ze Šalamounových ostrovů a z Nové Guineje, kteří nosí svého boha s sebou, zabaleného v naolejovaném papíru. Mají různé bohy, ti lidé, ale všichni vzývají peníze. Je tu kapitán Higginson. Zdá se, že se mu líbí Henrietta.“

„Nikdy si ji nevezme,“ opáčila maminka Ah Chunová. „Než zemře, stane se admirálem –“

„Kontradmirálem,“ Ah Chun upozornil. „Ano, vím. Takovým způsobem chodí do výslužby.“

„Jeho rodina ve Spojených státech je vznešená rodina. Neviděli by rádi, kdyby si vzal... kdyby si vzal děvče, jež není Američankou.“

Ah Chun vyklepal popel ze své dýmky, pozorně nacpal stříbrnou hlavičku jemným tabákem, zapálil a vykouřil ji, než opět promluvil.

„Henrietta je nejstarší z děvčat. Toho dne, kdy se vdá, dám jí tři sta tisíc dolarů. To okouzlí toho kapitána Higginsona i jeho vznešenou rodinu. Hleď, aby se mu to dostalo k uším. Přenechám to tobě na starosti.“

A Ah Chun seděl a kouřil dále a v kouři vinoucím se kotoučky z jeho dýmky viděl vystupovati tvář a postavu Toy Šuey-Toy Šuey, děvčete ke vši práci v domě jeho strýce v kantonské vesnici, děvčete, jehož práce byla bez konce a jež dostávalo za celoroční práci dolar. A viděl své mladé já vystupovati ve vinoucím se kouři, své mladé já, jež plahočilo se po osmnáct let v polích téhož strýce za mzdu o málo větší. A nyní on, Ah Chun, sedlák, dával věnem své dceři výnos tří set tisíc let takového plahočení. A byla to jen jedna

dcera z celého tuctu. Necítil se býti povznesen při této myšlence. Napadlo ho pouze, že to je žertovný, vrtošivý svět, zachechtal se nahlas a vytrhl maminku Ah Chunovou ze snění, jež, jak věděl, leželo utajené v hlubokých úkrytech její bytosti, kam vniknouti se mu nikdy nepodařilo.

Avšak Ah Chunovo slovo se rozneslo, jako jen šepem, a kapitán Higginson zapomněl na své admiráloství a svou vznešenou rodinu a vzal si za ženu tři sta tisíc dolarů a vzdělané, ušlechtilé děvče, jež bylo jednou dvaatřicetinou Polynésanka, jednou šestnáctinou Italka, jednou šestnáctinou Portugalka, jedenácti dvaatřicetinami Angličanka a Američanka a polovičkou Číňanka.

Ah Chunova štědrost měla svůj účinek. Jeho dcery byly pojednou uznány za vhodné nevěsty a dostalo se jim nápadníků. Klára přišla druhá na řadu, když však vládní tajemník o ni formálně požádal, Ah Chun mu sdělil, že musí počkati, až na ni dojde, neboť Maud je nejstarší a musí se tedy vdáti dříve. Byl to od něho lstivý kousek. Celá rodina měla na tom nyní živý zájem, aby provdali Maud, což se jim podařilo do tří měsíců, a to za Neda Humphreyse, přistěhovaleckého zmocněnce Spojených států. Jak on, tak i Mand si stěžovali u Ah Chuna, neboť věno bylo pouze dvě stě tisíc. Ah Chun vysvětloval, že jeho počáteční štědrost měla pouze prolomiti ledy a že nyní jeho dcery nemohou čekati jinak, než že musí býti odbyty laciněji.

Klára následovala Maud a pak v době dvou let následovala v bungalovu svatba za svatbou. Zatím Ah Chun nelenošil. Stahoval své peníze z jednoho podniku po druhém. Prodal své podíly ve dvaceti různých podnicích a krok za krokem, tak aby tím nevyvolal nepokoje na trhu, disponoval svým rozsáhlým nemovitým majetkem. Posléze vyvolal přece pokles cen a prodal s obětí. Co zavinilo jeho spěch, byly mraky, jež viděl již objevovati se na obzoru. V době, kdy vdala se Lucille, hádky a nesváry počaly již doléhati k jeho sluchu. Vzduch byl přeplněn plány a protiplány, jak získati jeho přízeň a vzbuditi jeho nevoli proti tomu nebo onomu nebo všem mimo

jednoho z jeho zeťů. Což vše však nikterak nemohlo sloužiti klidu a odpočinku, jež očekával od svého stáří.

Uspíšil své kroky. Po dlouhou dobu již dopisoval si s hlavními bankami v Šanghaji a Macau. Každý parník již po několik let odvážel bankovní poukázku na účet jakéhosi Chun Ah Chuna, za účelem depozitu v těchto bankách Dálného východu. Poukázky a depozity zněly nyní na větší částky. Jeho dvě nejmladší dcery nebyly dosud provdány. Nečekal, nýbrž odměnil je každou stem tisíc dolarů, kteréžto částky uložil v havajské bance, vybíraje úrok a čekaje na svatební den svých dcer. Albert převzal obchod ve firmě Ah Chun a Ah Yung. Harold, nejstarší, zvolil si přijmouti čtvrt milionu a odebrati se do Anglie, aby tam žil. Charles, nejmladší, přijal sto tisíc, zákonného opatrovníka a byl umístěn v Keelyově ústavu. Mamince Ah Chunové dostalo se bungalovu, horského domu na Tantalu a nového pobřežního sídla na místě onoho, jež Ah Chun prodal vládě. Mimoto bylo mamince Ah Chunové dáno půl milionu v penězích dobře umístěných.

Ah Chun byl nyní připraven rozlousknouti ořech problému. Jednoho krásného jitra, když rodina byla u snídane – postaral se o to, aby všichni jeho zeťové a jejich ženy byli přítomni – ohlásil, že se vrátí na otcovskou půdu. V malém, hezkém kázání vyložil, že se hojně postaral o svou rodinu, a vyložil různá pravidla, jež umožní jim, jak prý je přesvědčen, žíti společně v míru a souladu. Také dal svým zeťům různé obchodní rady, kázal o přednostech mírného přiměřeného života, bezpečném uložení peněz a dal jim k dobru své obsáhlé vědomosti o průmyslových a obchodních podmínkách na Havaji. Pak přivolal svůj povoz a ve společnosti plačící maminky Ah Chunové jel dolů k tichomořskému poštovnímu parníku, zanechav za sebou v bungalovu panický zmatek. Kapitán Higginson volal divoce po soudním rozkazu proti svému tchánu. Dcery ronily hojně a bohaté slzy. Jeden z manželů, bývalý soudce, bral v pochybnost duševní stav Ah Chunův a pospíšil k příslušným úřadům, aby se na

to přeptal. Vrátil se se sdělením, že Ah Chun objevil se před soudem o den dříve, žádal, aby byl vyšetřen, a odcházel se znamenitým výsledkem. Nedalo se nic dělati, a tak odebrali se taktéž na břeh, aby dali sbohem tomu malému, starému muži, jenž jim kynul na rozloučenou z hlavní paluby, když velký parník obrátil svůj nos k moři mezi korálovými útesy.

Avšak ten malý, starý muž nezamířil do Kantonu. Znal svou vlastní zemi příliš dobře a znal také příliš nátlak a útlisky mandarínů, než aby se tam odvážil se svým pěkným kapitálkem, který mu ještě zůstal. Odebral se do Macaa. Nuže, Ah Chun vykonával dlouho svou královskou moc a byl panovačný, jako nějaký král. Když přistál v Macau a vstoupil do kanceláře největšího evropského hotelu, aby se dal zapsati, příručí zavřel před ním knihu. Číňany prý nepřijímají. Ah Chun dal přivolati správce hotelu, avšak i od toho dostalo se mu potupného odmítnutí. Odejel, za dvě hodiny se však opět vrátil. Přivolał příručího i správce, vyplatil jim měsíční služné a propustil je. Stal se zatím vlastníkem hotelu a žil si tam v nejlepší pohodlí po těch mnoho měsících, kdy stavěli mu nádherný palác na předměstí. V té době při své nevyhnutelné obchodní schopnosti zvýšil výnos velkého hotelu ze tří procent na třicet.

Strasti a zmatky, před nimiž Ah Chun uprchl, začaly záhy. Někteří ze zeťů uložili si špatně své peníze, jiní zase promarnili achunská věna. Ježto Ah Chun byl z jejich dosahu, upřeli své zraky na matinku Ah Chunovou a její půlmilionek a majíce jej před očima neukazovali právě nejlepší city druh ke druhu. Právníkům dařilo se dobře, než prozkoumali pravost všech listin; návrhy, protinávry a jiná podání zaplavovaly havajské soudy. A ani policejní soudy se tomu nevyhnuly. Došlo k bouřlivým výstupům, v nichž padala drsná slova a drsné rány. Došlo k takovým věcem, jako že květináče byly házeny, aby dodaly důrazu okřídleným slovům. A začala řada žalob vlekoucích se všemi soudy a udržujících celé Honolulu ve stálém vzrušení nad tím, co vše vycházelo najevo.

Ve svém paláci, obklopen všemi sobě tak drahými požitky a radostmi Východu, Ah Chun pokuřoval si pokojně ze své dýmky a naslouchal hluku a lomozu tam za mořem. Každým poštovním parníkem putuje dopis v bezvadné angličtině, napsaný na americkém psacím stroji, z Macaa do Honolulu, v němž Ah Chun pomocí obdivuhodných úsloví a vět radí své rodině, aby žila v míru a souladu. Co se jeho týče, je z toho všeho venku a je zdravý a spokojen, dosáhl míru a klidu. Někdy se chechtá a mne si ruce a jeho šikmá, malá očka mžourají vesele při myšlence na ten žertovný svět. Neboť z celého jeho života a mudrování jedno mu zůstalo – přesvědčení, že to je velice žertovný svět.

Šerif z Kony

„Nevyhnete se tomu, abyste nemiloval zdejší podnebí,“ Cudworth řekl v odpověď na mé chvalozpěvy pobřeží na Koně. „Byl jsem mladý chlapík, právě z univerzity, když jsem se sem dostal před osmnácti lety. Nikdy jsem se odtud nevrátil, mimo ovšem na návštěvu. A varuji vás, máte-li na světě nějaké místo vám drahé, abyste tu neprodléval příliš dlouho, nebo jinak shledáte zde to místo dražším.“

Skončili jsme oběd podávaný ve velikém lanai, jednom z těch, jež vystavená jsou severní straně, ačkoli slovo „vystavená“ nehodí se skutečně v tak rozkošném podnebí.

Svíce byly zhašeny a štíhlý, bíle oděný Japonec klouzal jako duch stříbřitým měsíčním světlem, opatřil nás doutníky a zmizel neslyšně v temnotě bungalovu. Hleděl jsem stěnou banánových a lehuových stromů a dále dolů přes kvajávový porost na klidné moře na tisíc stop pod našima nohama. Po celý týden, od té chvíle, kdy jsem vystoupil z malého pobřežního parníku, prodléval jsem u Cudwortha a v celé té době vítr nezčeřil klidnou mořskou hladinu. Pravda, dostavila se časem bríza, avšak byla vždy jako nejjemnější zefír, jaký kdy vanul nad těmi letními ostrůvky. Nebyl to vánek, byl to pouhý vzdech – dlouhý, vonný vzdech odpočívajícího světla.

„Země lotosů,“ řekl jsem.

„Kde každý den je jako předešlý a každý den je rájem všech dní,“ odvětil. „Nikdy se nic neděje. Není příliš horko. Není příliš chladno. Je vždy právě tak, jak má býti. Pozoroval jste, jak země i moře klidně, odměřeně dýchá?“

Skutečně postřehl jsem již tento rozkošný, rytmický dech. Každé jitro pozoroval jsem, jak mořská bríza počíná na břehu a zvolna šíří se nad moře, přinášejíc měkké, vlahé závany ozonu zemi. Pohrávala si jen na mořské hladině, sotvaže jí dodala jen tmavší odstín, zatím-

co tu a tam a všude objevovaly se dlouhé pruhy klidné, měnící se, šinoucí se lehce po povrchu dle vrtošivých polibků brízy. A každý večer pozoroval jsem, jak dech moře odumírá, vyprchává v nebeský klid, a slyšel jsem, jak dech země nese se kávovníky a hrnečníky.

„Je to kraj ustavičného klidu,“ řekl jsem. „Vane zde někdy vítr, skutečný vítr? Víte, jak to myslím.“

Cudworth potřásl hlavou a ukázal k východu.

„Jak by mohl vanouti, když mu stojí v cestě taková bariéra.“

Daleko odtud tyčily se mohutné trupy Mauna Kea a Mauna Loa, zaujímající, jak se zdálo, polovinu hvězdné oblohy. Dvě a půl míle vysoko nad našimi hlavami zdvihaly své vlastní hlavy, bílé sněhem, jež roztáti se nepodařilo ani tropickému slunci.

„Třicet mil odtud právě nyní duje vítr čtyřicet mil za hodinu.“

Usmál jsem se nedůvěřivě.

Cudworth přistoupil k telefonu a zavolal po řadě Waimeu, Kohalu a Hamakuu. Úryvky jeho rozmluvy prozrazovaly mi, že vítr duje skutečně: „Fouká, fouká?... Tak silně?... A jak dlouho již?... Teprve týden?... Haló, Abe, to jste vy?... Ano, ano... Vy chcete pěstovati kávu na pobřeží Hamakua?... Jděte k čertu se svými ploty proti větru! Měl byste viděti mé stromky.“

„Je tam vichřice,“ řekl mi, pověsiv sluchátko a obraceje se ke mně. „Mám vždy legraci z Abeho pro jeho kávové plantáže. Má pět set jiter a docílil již zázraku, pokud jde o ochranu před větry. Nedovedu však pochopiti, jak to provedl, že mu to vichřice nevyvrátí všechno z kořenů. Zda vane? Vane vždy a stále na té straně, u Hamakuy. Kohala oznamuje, že škuner se zajištěnými plachtami se dostal do průlivu mezi Havají a Mauí a že mu tam není dobře.“

„Je těžko představit si to,“ řekl jsem malátně. „Což nikdy ani jeden závan z té vichřice sem nezalétne?“

„Nikdy. Naše pozemní bríza je naprosto samostatná a svého druhu, nemá s tím nic společného, neboť začíná z této strany Mauna Key a Mauna Loy. Víte, země vyzařuje teplo rychleji než moře, a tak

v noci země dýchá na moře. Ve dne země otepluje se více než moře a pak opět moře dýchá na zemi... Poslouchejte! Nyní přichází dech země, horský vánek.“

Slyšel jsem jeho příchod, měkký šumot mezi kávovníky, viděl jsem, jak kmeny hrnečníků se chvějí a jak to šustí cukrovou třtinou. Na *lanai* bylo stále ještě naprosté ticho. Pak jsem ucítil první závany horského větru, slabé, vonné, kořenné a chladivé, rozkošně chladivé, hedvábným chladem, chladem vína chladné, jak může být pouze horský větérek na Koně.

„Divíte se, že jsem ztratil své srdce pro tento ostrov před osmnácti léty?“ tázal se. „Neopustil bych ho již nikdy. Myslím, že bych zemřel. Bylo by to pro mne hrozné. Byl tu ještě jeden muž, jenž miloval ostrov Konu tak jako já. Myslím, že jej miloval ještě více, neboť narodil se tu na pobřeží. Byl to velký muž, můj nejlepší přítel, více než můj bratr. Opustil jej však a nezemřel.“

„Láska?“ vyptával jsem se. „Nějaká žena?“

Cudworth potřásl hlavou.

„A nevrátí se sem již nikdy, ač jeho srdce bude zde dlíti, dokud nezemře.“

Umlkl a zahleděl se dolů na pobřežní světla v Kailue. Kouřil jsem mlčky a čekal jsem.

„Poznal již lásku... ke své ženě. Měl také již děti, tři, a miloval je. Jsou nyní v Honolulu. Hoch chodí na vysokou školu.“

„Nějaký nerozvážený čin?“ vyptával jsem se netrpělivě po chvíli.

Potřásl hlavou. „Nedopustil se ničeho trestného a nikdo ho z ničeho takového nevinil. Byl šerifem na Koně.“

„Chcete být paradoxní,“ řekl jsem.

„Připouštím, že to tak vypadá,“ doznával, „a to je právě to nejhorší na tom.“

Pohlédl na mne na okamžik pátravě a pak počal pojednou vypravovati.

„Byl malomocný. Ne, nenarodil se s tím – nikdo se s tím nenarodí, přišlo to na něho později. Ten muž, nu, co na tom záleží, jmenoval se Lyte Gregory. Každý *kamaina* zná ten příběh. Byl přímo z amerického rodu, byl však stavěn jako náčelník ze staré Havaje. Měřil šest stop tři palce. Vysvlečen vážil dvě stě dvacet liber a jediná unce z toho nebyla na nic jiného než na svaly a kosti. Byl to nejsilnější muž, jehož jsem kdy viděl. Byl to silák a obr. Byl jako bůh. Byl můj přítel a jeho srdce a duše byly právě tak velké a krásné, jako jeho tělo.

Rád bych věděl, co byste dělal, kdybyste spatřil svého přítele, svého bratra na kluzkém okraji nějakého srázu, jak klouže, klouže, a nemohl byste podniknouti nic k jeho záchraně. Tak tomu bylo. Nemohl jsem podniknouti nic. Viděl jsem, jak se to blíží, a nemohl jsem dělati nic. Můj bože, muži, co byste byl mohl dělati? Zde to bylo, zlověstné, neodvratné, ta známka na jeho čele nad obočím. Nikdo jiný ji neviděl. Myslím, že to bylo proto, že jsem ho tak miloval, že já jediný jsem to viděl. Nechtěl jsem věřiti svým smyslům, bylo to příliš neuvěřitelně hrozné. A přece to tu bylo, na jeho čele, na jeho uších. Viděl jsem to, ten slabý nádech na jeho boltcích – oh, tak nesmírně slabý. Pozoroval jsem jej po několik měsíců. Pak později, naděje proti naději, ztmavění kůže nad oběma obočími – oh, tak slabé, právě jen jako nejslabší nádech slunečního zářehu. Byl bych to pokládal za osmahlost sluncem, kdyby to nemělo zvláštní lesk, takový neznatelný téměř lesk, jako by na okamžik dopadlo světlo shora a hned zmizelo. Věděl jsem příliš dobře, co to je. Nikdo to nepostřehl mimo mne. Nikdo to nepostřehl kromě Stephena Kaluny a já o tom nevěděl, až teprve později. Viděl jsem však, jak se to blíží, viděl jsem celou tu proklatou, nevýslovnou hrůzu, vzpíral jsem se však mysliti na budoucnost. Báł jsem se. Nemohl jsem a v noci jsem nad tím plakal.

Byl můj přítel. Chytali jsme spolu na Niihau žraloky. Honili jsme divoký dobytek na Mauna Kei a Mauna Loi. Krotili jsme koně

a vpalovali znamení býkům na carterské farmě. Honili jsme kozly na Haleakale. On mne naučil potápěti se a projížděti na člunu příbojem, až jsem se stal téměř tak obratným jako on, a on byl obratnější než průměrný Kanačan. Viděl jsem ho potápěti se v hloubi patnácti sáhů a vydržel tam dvě minuty. Byl obojživelník a horal. Dovedl vyšplhati tam, kam ani divoký kozel se neodvážil. Nebál se ničeho. Nalézal se na ztroskotavší *Luze* a plaval třicet mil za šestatřicet hodin na vzedmutém moři. Dovedl proplouti rozbouřenými vlnami, jež by vás nebo mne rozdrtily na kaši. Byl to velký, slavný, bohorovný muž. Prodělali jsme spolu revoluci. Byli jsme oba romantickými loajalisty. Dvakrát byl postřelen a odsouzen k smrti. Byl však i pro republikány příliš velkým mužem, než aby ho zabili. Vysmíval se jim. Později poctili ho a ustanovili ho šerifem na Koně. Byl to prostý muž, hoch, jenž nestárl. Jeho mozek byl jasný, prostý, neznal úskoky a okliky, šel vždy přímo k jádru věci a dovedl vše přímo a jasně rozluštit.

Měl duševní rovnováhu. Nikdy nepoznal jsem muže majícího takovou důvěru v život, muže tak spokojeného a šťastného. Nežádal od života nic. Nebylo tu nic, co by si ještě žádal. Jemu život nezůstal nic dlužen. Zaplatil mu zplna, hotově a předem, čeho byl by se mohl ještě dožadovati při svém nádherném těle, své železné konstituci, své imunitě proti všem obyčejným nemocem a hlubokém zdraví své duše? Tělesně byl dokonalý. V celém svém životě nebyl nikdy nemocný. Nevěděl, co je bolest hlavy. Trpěl-li jsem jí, hledíval na mne divě se a rozesmál mne vždy svými neobratnými pokusy o soucit. Nechápal něco takového, jako je bolest hlavy. Nedovedl pochopiti to. Rovnováha? Jak jinak tomu mohlo býti při té ohromné životnosti a neuvěřitelném zdraví?

Chci vám ukázati, jak důvěřoval své skvostné hvězdě a také jak se tato jeho důvěra někdy projevovala. Byl tehdy mladíkem – právě jsem se s ním tehdy seznámil – když pustil se do hry v poker na Wailuku. Byl u toho také nějaký statný Němec, Schultz se jmenoval,

a hrál surově, bezohledně. Měl tehdy také právě štěstí a byl již nesnesitelný, když Lyte Gregory přisedl a chopil se karet. Hned při první hře Schultz si zahrál. Lyte vstoupil a podobně i ostatní a Schultz přisadil – ostatní však nikoli, mimo Lytea. Nelíbil se mu způsob toho Němce a zvýšil svou sázku. Schultz rovněž a hned nato Lyte. Tak to šlo dále, hned ten, hned nato opět onen. Sázky byly veliké. A víte, co měl Lyte v ruce? Dva krále a tři malé žaludy. Nebyl to poker. Lyte nehrál poker, hrál na svůj optimismus. Nevěděl, co Schultz má v ruce, sázel však a sázel stále, až Schultz přestal sázeti, a přece měl v ruce po celou tu dobu tři esa. Pomyslete si jen! Hráč mající jen dva krále donutil druhého se třemi esy, aby viděl před kupem!

Nu, dobrá, Schultz zavolal dvě karty. Jiný Němec dával, ještě k tomu Schultzův přítel. Lyte věděl, že má proti sobě tři stejné. Nuže, co udělal? Co vy byste v takovém případě udělal? Ovšem, že byste koupil tři karty a podržel si krále. Ne tak Lyte. Ten hrál na své štěstí. Odhodil tři krále, podržel své tři malé žaludy a koupil dvě karty. Ani se na ně nepodíval... Pohlédl na Schultze, bude-li sázeti, a Schultz vsadil, hodně. Ježto sám měl tři esa, věděl, že má Lytea, neboť hrál proti Lyteovi na tři a nutně musily to tedy býti menší tři. Chudák Schultz! Vycházel z naprosto správných předpokladů. Jeho omyl spočíval v tom, že myslel, že Lyte hraje poker. Sázele hned ten, hned onen plných pět minut, až Schultzova jistota počala vyprchávat. A po celou tu dobu Lyte ani nepohlédl na své dvě karty a Schultz to věděl. Viděl jsem, jak Schultz uvažuje, pak se vzmužil a počal opět nadutě zvyšovati sázky. Avšak bylo to pro něho přece jen příliš silné.

„Zadržte, Gregore,“ řekl posléze. „Mám vás v hrsti hned od počátku. Nepotřebuji vaše peníze. Mám –“

„Ať máte, co máte, mně je to jedno,“ Lyte ho přerušil. „Nevíte, co mám já. Myslím, že bych se měl podívat.“

Podíval se a vyhnal Němce opět o sto dolarů. A pak to začalo znova, hned ten, hned onen, až Schultz změkl, hlásil a vyložil svá tři

esa. Lyte pohlédł na svých pět karet. Všechny byly bez figur, koupil ještě dvoje žaludy. Víte, dal přece jen Schultzovi za vyučenou, zkasal mu nervy pro poker. Schultz už nikdy nehrál takovým způsobem jako tenkrát. Ztratil k sobě všechnu důvěru a nevěděl nikdy, má-li, nebo ne.

„Ale jak jste mohl tak hrát?“ tázal jsem se Lytea později. „Věděl jste přece, že vás má, když koupil jen dvě karty. Ostatně jste se vůbec nepodíval, co jste koupil.“

„Nemusil jsem se podívat,“ zněla jeho odpověď. „Věděl jsem nicméně po celou tu dobu, že to jsou zase žaludy. Nemohlo to ani být nic jiného než žaludy. Myslíte, že bych nechal toho Němce, aby mě dostal? Oh, ne, nikdy bych to nepřipustil. Není mým zvykem, aby se po mně někdo svezl. Musil jsem vyhrát. Ne, skutečně, nikdo na světě by se nebyl divil tak jako já, kdyby to nebyly samé žaludy.“

Tak si počínal Lyte a snad vám to poslouží k tomu, abyste dovedl pochopit a ocenit jeho kolosální optimismus. Jakmile něco začal, musil setkat se s úspěchem, musilo se mu to dařit, musil dosáhnout, čeho chtěl. A v témž případě, jako v desíti tisících jiných, to dokázal. Bylo jisté, že musí vyhrát, že vše se mu musí podařit. Proto také se ničeho nebál. Jemu se nemohlo nic přihodit. Věděl to podle toho, že dosud nikdy se mu nic nepřihodilo. Tenkrát, když *Luga* ztroskotala a on musil plavat třicet mil, byl ve vodě plné dvě noci a den. A po celou tu hroznou dobu neztratil ani na okamžik naději, ani na okamžik nepochyboval o výsledku. Věděl a byl si jistý, že se dostane ke břehu. Řekl mi to pak sám a věděl jsem, že je to pravda.

Nuže takový druh muže byl Lyte. Byl docela jiný než obyčejní, všední smrtelníci. Byla to neobyčejná bytost, již se obyčejné nehody a nemoci nedotkly. Čeho jen chtěl, všeho dosáhl. Dobil si svou ženu – jednu z Caruthersových, malou krásku – z tuctů soupeřů. A ona se mu přizpůsobila a byla mu nejlepší ženou na světě. Chtěl mít hoča. Měl ho. Chtěl děvče a opět hoča. Měl je. A všichni byli

co nejlepší, bez poskvrny, bez chyby, prsa měli jako soudky a zdědili všechnu jeho sílu a zdraví.

A pak k tomu došlo. Ta hrozná známka objevila se na jeho těle. Pozoroval jsem ji po celý rok. Krušilo mi to srdce. On však o tom nevěděl a ani nikdo jiný to netušil kromě toho prokletého *hapa-haole*, Stephena Kaluny. Ten to věděl, já však nevěděl, že on to ví. A – ano – doktor Strowbridge to věděl také. Byl vládním lékařem a měl oko vycvičené na malomocenství. Víte, k jeho povinnostem náleželo vyšetřovati podezřelé a odkazovati je na přijímací stanici v Honolulu. A Stephen Kaluna měl také oko vycvičené na malomocné. Ta nemoc zahnízdila se v jeho rodině a čtyři nebo pět jeho příbuzných bylo již na Molokai.

Propuklo to kvůli sestře Stephena Kaluny. Když se stala podezřelou, než ještě ji doktor Strowbridge mohl dostatí do rukou, její bratr ji odklidil tajně odtud do nějakého úkrytu. Lyte byl šerifem na Koně a jeho povinností bylo najítí ji.

Byli jsme toho večera všichni na Hilo, u Neda Austina. Stephen Kaluna tam již byl, když jsme tam přišli, seděl tam sám, podnapilý a ve svárlivé náladě. Lyte smál se právě nějakému žertu – svým silným, šťastným smíchem velkého hochy. Kaluna odplivl si opovržlivě na podlahu. Lyte to viděl právě tak jako všichni ostatní, nevšímal si však toho chlapíka. Kaluna vyhledával záminku k hádce. Pokládal totiž za osobní urážku, že Lyte pokoušel se dopadnouti jeho sestru. Stále a stále, nejrůznějším způsobem dával najevo svou nevoli nad Lyteovou přítomností, avšak Lyte nevěnoval mu pozornost. Myslíl jsem si, že Lyte ho trochu lituje, neboť k nejtěžším z jeho povinností náleželo právě stíhání malomocných. Není nic příjemného jítí do cizího domu a vyrvati odtud otce, matku nebo dítě, kteří nedopustili se ničeho zlého, a poslati je do doživotního vyhnanství na Molokai. Ovšem, že je to nutné k ochraně společnosti a Lyte, jak jsem přesvědčen, by byl první, jenž by se chopil vlastního otce, jakmile by se stal podezřelým.

Posléze Kaluna vyhrkl: ‚Hled'te, Gregory, vy si myslíte, že najdete Kalaniweo, avšak vy ji nenajdete!‘

Kalaniweo byla jeho sestra. Lyte pohlédl na něho, když zaslechl své jméno, neodpověděl však. Kaluna zuřil. Připravoval se na to po celou tu dobu.

‚Povím vám jen jednu věc,‘ houkl. ‚Vy sám budete na Molokai dříve, než tam dostanete Kalaniweo. Řeknu vám, co jste. Nemáte právo býti ve společnosti počestných mužů. Co jste toho namluvil o svých povinnostech, co? Poslal jste mnoho malomocných na Molokai a věděl jste přitom stále, že tam sám také patříte.‘

Viděl jsem Lytea pohněvaného více než jednou, avšak nikdy tak pohněvaného jako v tom okamžiku. Malomocenství, víte, je něco, s čím se u nás nežertuje. Jedním skokem byl u něho a chytiv ho za hrdlo, vytáhl ho ze židle. Třásl s ním tak divoce, že jsme mohli slyšeti, jak ten míšenec klepe zuby.

‚Co tím chcete říci?‘ tázal se Lyte. ‚Ven s tím, nebo to z vás vytřesu.‘

Víte, na Západě je jistá fráze, při níž se člověk musí usmívati, říká-li ji. Na ostrovech je tomu také tak, avšak u nás týká se ta věta malomocenství. Necht' Kaluna byl, jaký byl, tolik je jisté, že nebyl zbabělec. Jakmile Lyte trochu povolil ruku, již ho držel za hrdlo, odvětil:

‚Povím vám, co tím chci říci. Sám jste malomocný.‘

Lyte odhodil náhle míšence stranou na židli, nechav ho tam dopadnouti dosti lehce, a pak vypukl v upřímný, srdečný smích. Smál se však samotný, a když to zpozoroval, rozhlédl se kolem po našich tvářích. Přistoupil jsem k němu a snažil jsem se odvésti ho odtud, on mne však nedbal. Zíral jako očarovaný na Kalunu, otírajícího si krk nepokojně, nervózně, jako by chtěl smýti dotyk prstů, jimiž ho Lyte předtím svíral. Byl to mimovolný úkon, jehož si nebyl snad ani vědom.

Lyte se po nás rozhlédl, hledě z tváře na tvář.

‚Můj bože, hoši! Můj bože!‘ řekl.

Neřekl to, spíše to jen zašeptal chroptivým hlasem, plným strachu a hrůzy. Byl to strach stahující mu hrdlo a myslím, že předtím v celém svém životě nepoznal strach.

Pak jeho kolosální optimismus si opět zjednal průchod a Lyte rozesmál se znova.

„Dobrý žert – ať to spískal ten nebo onen,“ řekl. „Platím pití. Poděsil jsem se, jak náleží. Ale poslechněte, hoši, podruhé to nedělejte nikomu. Je to příliš vážná věc. Pravím vám, že jsem v tom okamžiku prodělal tisíckrátě smrt. Myslíl jsem na svou ženu a děti a...“

Hlas mu selhal a míšenec, otíraje se stále ještě, upoutal jeho pozornost. Lyte byl zmaten, zaražen.

„Johne,“ řekl, obraceje se ke mně.

Jeho bodrý, zvučný hlas zazněl mi v uších. Nemohl jsem však odpovědět. Polykal jsem silně v té chvíli a pak věděl jsem, že moje tvář nevypadala právě, jak by měla.

„Johne,“ zvolal opět a přistoupil o krok blíže.

Zvolal bojácně a ze všech těch hrůz největší byla, když jsem slyšel úzkost z hlasu Lytea Gregoryho.

„Johne, Johne, co to znamená?“ pokračoval ještě úzkostlivěji. „Je to žert, není-liž pravda? Johne, zde je má ruka. Kdybych byl malomocný, podal bych vám svou ruku? Jsem malomocný, Johne?“

Podával mi svou ruku a čeho u všech pekel jsem mohl dbátí? Byl to přece můj přítel. Uchopil jsem jeho ruku, ač mi to proniklo srdcem, když jsem viděl, jak jeho tvář se vyjasnila.

„Byl to pouhý žert, Lyteu,“ řekl jsem. „Nastrojili jsme to na vás. Ale máte pravdu. Je to příliš vážná věc. Neučiníme to již podruhé.“

Tentokrátě se nesmál. Usmál se jako ten, kdo se probouzí z ošklivého snu, stále ještě tísněn jeho obsahem.

„Nuže dobře,“ řekl. „Podruhé to nedělejte a nyní já platím pití. Ale přiznám se vám, hoši, že jste se mi dostali v té chvíli náležitě na kůži. Podívejte, jak se potím.“

Oddychl si a utřel si pot z čela, přistupuje k nálevnímu stolu.

„Nebyl to žert,“ Kaluna ozval se úsečně.

Byl bych ho snad zavraždil v tu chvíli. Neodvážil jsem se však promluvit nebo vrhnouti se na něho. Bylo by to jen urychlilo katastrofu a choval jsem dosud jakousi šílenou naději, že ji odvrátím.

„Není to žert,“ Kaluna opakoval. „Jste malomocný, Lyteu Gregory, a nemáte právo vložit své ruce na tělo poctivých lidí – na čisté tělo poctivých lidí.“

Tu Gregory vzplanul.

„Žert jde již příliš daleko! Nechte toho! Nechte toho, povídám, Kaluno, nebo vás spráskám.“

„Podrobíte se bakteriologické zkoušce,“ Kaluna odvětil, „a pak mne můžete třeba utlouci, budete-li chtít. Jakže, člověče, podívejte se na sebe do zrcadla. Uvidíte to sám. Všichni to mohou vidět. Podívejte se jen na svou tvář. Podívejte se, jak vám již ztmavěla kůže nad očima.“

Lyte se díval a díval a viděl jsem, jak se mu ruce třesou.

„Nevidím nic,“ řekl posléze a pak se obrátil k tomu *hapa-haole*. „Máte zlé srdce, Kaluno, a mohu říci, že jste mi nahnal strach jako dosud nikdo na světě. Beru vás za slovo. Vyřídím to raději ihned. Jdu přímo k doktoru Strowbridgeovi. A až se vrátím, dejte si pozor!“

Ani na nás nepohlédl a obrátil se ke dveřím.

„Počkejte zde, John,“ řekl, zadržuje mne rukou, abych ho nedoprovázel.

Stáli jsme kolem, jako řada duchů.

„Je to pravda,“ Kaluna řekl. „Mohli jste to sami vidět.“

Pohlédli na mne a já jsem přisvědčil. Harry Burnley zdvihl k ústům svou sklenici, postavil ji však, nenapiv se. Vyšplíchl ji z polovice na stůl. Rty se mu chvěly jako dítěti, jemuž je do pláče. Ned Austin lomozil něčím v ledniče. Nehledal tam nic a myslím, že nevěděl ani, co dělá. Nikdo nepromluvil. Rty Harryho Burnleyho chvěly se více než obvykle. Pojednou s hrozným, zlověstným výrazem ve tváři udeřil Kalunu pěstí do tváře. Opakoval ránu. Nepokusili jsme

se roztrhnouti je. Nedbali jsme toho, kdyby i byl toho míšence zabil. Byl to hrozný výprask. Necítili jsme zájem o to. Nepamatuji ani, kdy Burnley přestal a nechal toho chudáka odplížit se. Byli jsme všichni příliš otupeni a zmámeni.

Doktor Strowbridge mi pak o tom vypravoval. Pracoval pozdě na nějaké zprávě, když Lyte vstoupil do jeho kanceláře. Lyte nabyl opět své sebedůvěry a přišel bodře, pohněván trochu na Kalunu, pravda, avšak jistý sám sebou. ‚Co jsem měl dělati?‘ doktor se mne tázal. ‚Věděl jsem, že to má. Viděl jsem již po několik měsíců, jak to na něho jde. Nemohl jsem mu odpovědět. Nemohl jsem říci ano. Nedělal bych si z toho nic, kdybych vám musil říci, že jsem byl dojat a že mi bylo do pláče. Žádal mne o bakteriologickou zkoušku. Vyřízněte kousek, doktore, říkal stále a stále. Vyřízněte mi kousek kůže a udělejte zkoušku.‘

Chování doktora Strowbridgea přesvědčilo Lytea. *Claudine* měla odplouti druhého dne z Honolulu. Zastihli jsme ho, když vstupoval na palubu. Víte, ubíral se do Honolulu, aby se vydal Zdravotní radě. Nemohli jsme s ním nic poříditi. Poslal jich příliš mnoho na Molokai, než aby tu sám zůstal. Domlouvali jsme mu, aby se pustil do Japonska, nechtěl o tom však ani slyšeti. ‚Musím vzít svůj lék, hoši,‘ bylo vše, co mohl říci, a říkal to opět a opět. Byl posedlý tou myšlenkou.

Zařídil všechny své záležitosti z Příjímací stanice v Honolulu a odebral se na Molokai. Nevedlo se mu tam dobře. Hlavní lékař nám psal, že je to již pouhý stín bývalého Lytea. Víte, truchlil tak a trápil se pro svou ženu a děti. Věděl, že se o ně postaráme, nicméně bolelo a trápilo ho to přesto. Za šest měsíců nebo tak něco odebral jsem se na Molokai. Seděl jsem z jedné strany zaskleného okna, on pak z druhé. Dívali jsme se na sebe tím oknem a hovořili spolu něčím, co by se mohlo nazvati hlásnou troubou. Pozbyl jsem veškerou naději. Umínil si, že tam zůstane. Po čtyři smrtelné hodiny jsem mu domlouval, posléze byl jsem již vyčerpán a pak můj parník dával mi již znamení píšťalou.

Nemohli jsme se s tím smířiti. O tři měsíce později najali jsme škuner *Halcyon*. Byla to podloudnická loď s opiem a plula rychle jako čarodějka. Jejím pánem byl poctivec, jenž by učinil cokoli za peníze, a najali jsme ho k plavbě do Číny. Vyplul ze San Franciska a o několik dní později vypluli jsme s Landhousovou šalupou na výpravu. Byla to jen pětítunová jachta, ale hnali jsme ji padesát mil na návětrnou stranu severovýchodním pasátem. Mořská nemoc? Netrpěl jsem tak dosud nikdy v celém svém životě. Než jsme se ještě dostali tak blízko k pevnině, abychom ji spatřili, setkali jsme se s *Halcyonem* a Burnley a já jsme vstoupili na jeho palubu.

Pluli jsme dolů k Molokai a dostali jsme se tam kolem jedenácté hodiny večer. Škuner přiblížil se k ostrovu a přistáli jsme na člunu u Kalawao – k místu, kde, jak víte, zemřel otec Damien. Ten poctivec nechal se přesvědčiti. Jakmile jsme na něho namířili své revolvery, souhlasil se vším a držel s námi. My tři přešli jsme poloostrov Kalaupapa, něco tak kolem dvou mil. Představte si, že jsme uprostřed tmavé noci byli na honbě za mužem nalézajícím se v osadě více než tisíce malomocných. Víte, kdyby byl povstal poplach, byl by s námi všemi konec. Byli jsme na neznámé půdě a tma jako v pytli. Psi malomocných vyběhli a štěkali na nás a my klopýtali a bloudili kolem, až jsme ztratili docela stopu.

Poctivec to rozřešil. Vedl nás do prvního stranou ležícího stavení. Zavřeli jsme za sebou dveře a rozsvítili jsme. Bylo tam šest malomocných. Vyburcovali jsme je a mluvili s nimi v nářečí domorodců. Co jsem chtěl, byl *kokua*. *Kokua* doslovně je pomocník, domorodec, jenž je zdrav a ochoten žít v osadě a je placen Zdravotní radou, aby ošetřoval malomocné, obvazoval jim rány a konal podobné služby. Zůstali jsme v domě, chtějíce překaziti útěk jeho obyvatel, zatímco poctivec vyšel s jedním z nich, aby vyhledali *kokuu*. Zastihl ho a přivedl ho k nám před ústím svého revolveru. Ale *kokua* rozuměl své věci. Zatímco poctivec hlídal dům, Burnley a já ubírali jsme se, vedeni *kokou*, k Lyteovu domu. Bydlil tam zcela sám.

„Myslíl jsem si, hoši, že sem přijдете,“ řekl Lyte. „Nedotýkejte se mne, Johne. Co dělá Ned a Charley a všichni ostatní? Nu dobře, řeknete mi to později. Odhodlal jsem se jíti tentokráte s vámi. Jsem zde již devět měsíců a mám toho dost. Kde je člun?“

Vrátili jsme se k prvnímu domu pro svého poutivce. Ale zatím počal již poplach. V domech ukazovala se světla a slyšeli jsme bouchatí dveře. Shodli jsme se, že nebudeme střílet, dokud to nebude nevyhnutelně třeba, a zadržel-li nás někdo, pomáhali jsme si pěsti a pažbami svých revolverů. Pojednou jsem se srazil s nějakým statným mužem. Nemohl jsem se ho zbaviti, ačkoli jsem mu zasadil dvakráte notnou ránu do tváře. Zápasil se mnou a upadli jsme, válejíce se a zápolíce a hledíce jeden druhého přemoci. Byl silnější než já a byl by se již se mnou vypořádal, když tu někdo přiběhl se svítilnou. Zahlédl jsem tvář svého protivníka. Jak mám vylíčiti ten hrůzný pohled? Nebyla to tvář – jen znetvořené, rozpadávající se tahy – živoucí zřícenina, bez nosu, bez rtů a jedno ucho naduřelé a zmrzačené viselo mu až k rameni. Počal jsem šlíti. Jedním hmatem přitáhl mne k sobě, až mi jeho ucho narazilo na tvář. Myslím, že jsem v tom okamžiku pozbyl rozumu. Bylo to příliš hrozné. Počal jsem ho mlátiti svým revolverem. Nevím, jak k tomu došlo, ale právě když již bych se byl vyprostil z jeho náruče, zachytil mne svými zuby a moje ruka byla sevřena těmi bezretnými ústy. V tom okamžiku udeřil jsem ho pažbou svého revolveru přímo mezi oči a jeho zuby povolily.“

Cudworth podal mi svou ruku a v měsíčním světle mohl jsem rozeznati jizvy na ní. Vypadalo to, jako by ho byl pes pokousal.

„Nebál jste se?“ tázal jsem se.

„Ovšem, že jsem se bál. Sedm let jsem čekal. Víte, tak dlouho trvá inkubační doba té nemoci. Čekal jsem zde na Koně, avšak nepřišlo to. Avšak za celých těch sedm let nebyl jediný den a jediná noc, abych to všechno neměl před očima, všechno to, co mne snad čeká...“ Jeho hlas ztichl, jak těkal očima od mořské hladiny oblévané

měsícem k zasněženým vrcholům nad našimi hlavami. „Nemohl jsem si zvyknout na myšlenku, že bych to vše ztratil, že bych již nikdy nespátral Konu. Sedm let! Zůstal jsem bez poskvrny. Ale bylo to příčinou, proč jsem zůstal samotný. Byl jsem zasnouben. Nemohl jsem se odhodlati ke sňatku, dokud jsem byl v pochybnostech. Ona to nechápala, odjela do Spojených států a vdala se tam. Nespátral jsem ji již nikdy.

V témž okamžiku, kdy jsem se zbavil tehdy toho malomocného, zaslechl jsem dupot a cvakot podkov, jako by se blížila jízda. Byl to náš poctivec. Báł se, že k něčemu dojde, a použil svůj čas k tomu, že přiměl ty blahoslavené malomocné, jež hlídal, aby mu osedlali čtyři koně. Byl nejvyšší čas a vmžiku byli jsme připraveni. Lyte se vypořádal se třemi kokuy a vyprostili jsme společným úsilím Burnleyho z rukou tuctu jiných. Celá osada byla zatím vzhůru, a jak jsme se řítili odtud, vypálil někdo za námi z winchesterky. Byl to jistě Jack Mc Veigh, vrchní správce na Molakai.

Byla to jízda! Koně malomocných, sedla malomocných, uzdy malomocných, tma jako v pytli, hvízdající kulky a silnice, která za mnoho nestála. A poctivcův kůň byl mul a nevěděl, jak ho řídit. Dostali jsme se však přece ke svému člunu, a sotva jsme se prodrali příbojem, zaslechl jsme, jak se blíží jízda dolů z návrší Kalaupapy.

Chcete nyní jít do Šanghaje. Vyhledejte tam Lytea Gregoryho. Je tam zaměstnán u nějaké německé firmy. Pozvěte ho na oběd, dejte mu víno, dejte mu všechno nejlepší, nenechte ho však platiti. Pošlete účet mně. Jeho žena a děti jsou v Honolulu a potřebuje pro ně peníze. Víím to. Posílá jim větší část svého služného a žije jako poustevník. A vypravujte mu o Koně. To je místo, kde dlí jeho srdce. Vypravujte mu o Koně vše, co jen víte.“

Jack London

(Od něho samého)

Narodil jsem se v San Francisku roku 1876. Když mi bylo patnáct, byl jsem již mužem mezi muži, a měl-li jsem zbytečný niklák, utratil jsem ho za pivo místo za cukroví, protože jsem pokládal za mužnější kupovati si pivo. Nyní, kdy je mi téměř dvakrát tolik, pachtím se za chlapectvím, jež jsem nikdy neměl, a jsem méně vážný než kdykoli dříve ve svém životě. Myslete si, že bych našel své chlapectví! Téměř první, co pamatuji, byly povinnosti a starosti. Nemám vzpomínky, že by mne někdo byl učil čísti nebo psáti – oboje uměl jsem již, když mi bylo pět let – vím však, že moje první škola byla v Alamedě, než jsem ještě přišel se svými do ohrady s dobyt看em, kde jsem pracoval těžce jako pasák od svého osmého roku.

Druhá škola, kde jsem se snažil sebrati trochu vědomostí, byla v San Mateo. Učilo se tam nepravidelně, jak se právě dalo. Každá třída seděla ve zvláštní lavici, byly však dni, kdy jsme neseděli vůbec, neboť učitel býval velice často opilý a pak některý ze starších hochů se do něho pustil a ztloukl ho. Aby to opět vyrovnal, učitel tloukl opět mladší hochy a můžete si tedy představit, jakého druhu škola to byla. Nebyl nikdo v naší rodině, nebo mezi osobami, s nimiž jsem byl nějak spřízněn, kdo by měl trochu literárního vkusu nebo idejí. Jediné, co v tom směru mohu uvést, jest, že můj pradědeček byl okresní písař z Walesu, známý jako „kněz“ Jones v zálesí, kam jeho nadšení ho vedlo, aby šířil evangelium.

Jedním z mých nejranějších a nejsilnějších dojmů byla nevědomost ostatních. Četl jsem a strávil „Alhambru“ Washingtona Irvinga, než mi ještě bylo devět let, nemohl jsem však nikdy pochopiti, jak je možné, že ostatní z osob zaměstnaných na farmě o ní nic nevěděli. Později usoudil jsem, že tato nevědomost je vlastní

venkovu, a cítil jsem, že ti, kdož žijí ve městech, nejsou tak omezení. Jednoho dne přišel na farmu nějaký muž z města. Měl lesklé střevíce a soukenný kabát a cítil jsem, že naskýtá se mi vhodná příležitost k výměně myšlenek s osvícenou hlavou. Z cihel rozpadnuvšího se komínu vystavil jsem si svou vlastní Alhambru, věže, terasy a vše ostatní tam bylo a nápisy křídou označovaly jednotlivá oddělení. Sem vedl jsem toho městského obyvatele a tázal jsem se ho na „Alhambru“, věděl o ní však právě tak málo jako lidé v naší ohradě, a tehdy utěšil jsem se myšlenkou, že na celém světě jsou jen dva rozumní lidé – Washington Irving a já.

Moje ostatní četba v té době skládala se hlavně z šestákových novel, jež jsem si vypůjčoval od najímaných dělníků, a z novin, z nichž služky polykaly vypravování o chudých, ale ctnostných prodavačkách.

Četbou takových věcí stal se nutně můj duch směšně všedním, avšak ve své osamělosti četl jsem vše, co mi jen přišlo do rukou, a zejména hluboký dojem vzbudila ve mně Ouidina kniha „Signa“, již jsem polykal pravidelně po několik let. Neznal jsem zakončení, až teprve, když jsem již dospěl, neboť v mém výtisku scházely poslední kapitoly, a tak snil jsem dále se svým hrdinou, neschopen viděti, právě tak jako on, Nemesis na konci. Mou povinností v ohradě bylo po nějaký čas dávat pozor na včely, a když jsem tak sedával pod stromem od východu slunce až do pozdního odpoledne, čekaje, až se začnou rojit, měl jsem dosti času ke své četbě a svému snění. Livermorské údolí bylo velice ploché, prázdné a ani návrší kolem nevzbuzovala tehdy můj zájem. Jediné, co rušilo mé vidiny, bylo, když jsem volal na poplach, že včely se rojí, a když lidé z ohrady přiběhli s hrnci, pánvemi a kbelíky vody. Myslím, že první řádka „Signy“ byla „Byl to jen malý hoch“, a přece snil, že se stane slavným hudebníkem a že celá Evropa bude u jeho nohou. Nuže, já jsem byl také jen malým hochem, ale proč bych se nemohl státi tím, o čem snil „Signa“?

Život na kalifornské farmě byl mi tehdy nejhoupější možnou existencí a den ze dne myslil jsem na to, jíti odtud za obzor a podívat se na svět. Byly to šepoty, tuchy, moje mysl klonila se ke krásným věcem, ač mé okolí nebylo nikterak krásné. Vrcholky a údolí kolem byly mi trnem v oku, dráždily mne a a nemiloval jsem je, až teprve když jsem je opustil.

* * *

Než mi ještě bylo jedenáct, opustil jsem farmu a přišel jsem do Oaklandu, kde jsem strávil tolik svého času ve veřejné knihovně, pročítaje horlivě a dychtivě vše, co mi přišlo do rukou, že se počaly u mne jeviti první známky tance sv. Víta z nedostatku pohybu. Rozčarování dostavilo se pak záhy, když jsem zvěděl více o světě. V téže době vydělával jsem si na své živobytí jako roznašeč novin, prodávaje je po ulicích, a od té doby až do svého šestnáctého roku měl jsem tisíc a jedno různých zaměstnání – práci a školu, školu a práci – a tak to šlo stále.

Tehdy probudila se ve mně silně touha po dobrodružství a odešel jsem z domova. Neutekl jsem, odešel jsem pouze – přišel jsem do zálivu a připojil jsem se k lupičům ústřic. Doby lupičů ústřic již minuly, a kdybych byl dostal za své lupičství, co mi patřilo, musil bych seděti pět set let v žaláři. Později dal jsem se najmouti jako námořník na škuner a zúčastnil jsem se také lovu lososů. Dosti zvláštní, že mé následující zaměstnání bylo pak u rybářské hlídky, kde jsem byl pověřen stíháním všelikých rušitelů zákonů na ochranu ryb. Množství nevázaných Číňanů, Řeků a Vlachů zabývalo se v té době nezákonným rybařením a mnohý strážník zaplatil svým životem, zakročil-li proti nim. Mou jedinou zbraní ve službě byla ocelová vidlička, s níž jsem jedl, avšak neměl jsem strach a cítil jsem se býti mužem, šplhaje přes pažení člunu, abych zatkl některého z těch záškodníků.

Nato vydal jsem se na moře jako lodník na přídi a plavil jsem se k japonskému pobřeží na výpravě za lovem tuleňů a dostal jsem se až do Beringova moře. Po sedmiměsíčním lovu tuleňů vrátil jsem se do Kalifornie a oddal jsem se takovým zaměstnáním jako nakládání uhlí, práci v přístavu a také v továrně na jutu, kde jsem pracoval od šesté hodiny ranní do sedmé večerní. Myslil jsem na to, připojit se k témuž mužstvu na jiné tulení výpravě příštího roku, avšak promeškal jsem ji. Vypluli na lodi *Mary Thomas*, jež pak utonula s veškerým mužstvem.

Ve svých přerušovaných školních létech psal jsem obvyklé úkoly, jež byly chváleny obvyklým způsobem, a v době, kdy jsem pracoval v jutové továrně, pokusil jsem se příležitostně něco napsati. Továrna požadovala třináct hodin denně mého času a jsa mlád a otužilý, potřeboval jsem jen málo času pro sebe, takže mi stále ještě zbývalo trochu k mému psaní. „Hlas ze San Franciska“ vypsál cenu za popisný článek. Moje matka naléhala na mne, abych se o to pokusil, učinil jsem tak, vybrav si za předmět „Tajfun na japonském pobřeží“. Silně znaven a ospalý, věda, že musím vstávati opět v půl páté ráno, počal jsem psáti ten článek o půlnoci a pracoval jsem vytrvale, až jsem napsal dva tisíce slov, tolik totiž článek měl obsahovati, avšak zpracoval jsem jen polovičku své myšlenky. Následující noc za týchž podmínek jsem pokračoval, přidav druhé dva tisíce slov, než jsem skončil, a pak třetí noc strávil jsem zkracováním článku tak, abych jej uvedl v soulad s podmínkami soutěže. Dostal jsem první cenu, druhou a třetí pak dostali studenti stanfordské a berkeleyjské univerzity.

Můj úspěch v soutěži *Hlasu* obrátil vážně mé myšlenky ke psaní, avšak měl jsem ještě příliš horkou krev, než abych se dovedl přizpůsobiti obvyklé rutině, a tak ve skutečnosti zanedbával jsem literaturu tím, že jsem psal jen menší nápady pro *Hlas*, jež tento časopis ihned odmítl.

Protoulal jsem se Spojenými státy, od Kalifornie až k Bostonu a nahoru dolů, vrátiv se opět k tichomořskému pobřeží přes Ka-

nadu, kde jsem se dostal do vězení a odbyl si trest pro tuláctví, a mé zkušenosti z této potulky byly příčinou, že jsem se stal socialistou. Předčasně byl ve mně vzbuzen dojem důstojnosti práce, a aniž bych byl ještě četl Carlyla nebo Kiplinga, vytvořil jsem si své evangelium práce, jež zastínilo jejich zásady. Práce byla vším, byla posvěcením a spásou. Pýchu, již jsem cítil nad celodenní těžkou prací, dobře vykonanou, sotva byste dovedli pochopiti. Byl jsem tak věrným, námezdním otrokem, jakého jen kdy který kapitalista vykořisťoval. Zkrátka můj radostný individualismus byl ovládán pravověrnou měšťáckou morálkou. Dostal jsem se z otevřeného Západu, kde lidé ze sebe dělali něco a kde práce honila se za lidmi, do přelidněných středisek práce ve východních státech, kde lidé byli velice malými pány a kde honili se za prací, jak jen mohli, a shledal jsem, že hledím na život z nového a naprosto jiného hlediska. Viděl jsem dělníky na jatkách na dně společenské propasti. Přísahal jsem, že neoddám se svým tělem již nikdy těžké obyčejné práci, jediné budu-li k tomu naprosto nucen, a od té doby snažil jsem se pokud možno vyhnouti se těžké tělesné práci.

Ve svém devatenáctém roce vrátil jsem se do Oaklandu a vstoupil jsem na střední školu, kde vycházel obvyklý školní časopis. Vycházel týdně – ne, tuším, že měsíčně – a psal jsem pro něj povídky, s velmi malou obrazností, pouhé reprodukce svých námořních a tuláckých zkušeností. Zůstal jsem tam rok, zaměstnán jako vrátný, abych se uživil, a vynecháváje občas, když napětí bylo již příliš silné, než abych je mohl snést. V té době mé socialistické výroky vzbudily značnou pozornost a byl jsem znám jako „hoch socialista“, označení, jež mi vyneslo vězení za to, že jsem mluvil na ulici. Opustiv střední školu, dřel jsem po tři měsíce sám, osvojiv si za tu dobu učební látku tří let, a vstoupil jsem na kalifornskou univerzitu. Vzpíral jsem se vzdáti se naděje na univerzitní vzdělání a pracoval jsem v prádelně a svým perem, abych se protloukl životem a mohl studovati. Tehdy pracoval jsem skutečně s láskou, avšak byla to pro mne příliš těžká

úloha a v polovici svého prvního roku na univerzitě musil jsem toho nechat.

Pracoval jsem dále, žehle košile a jiné prádlo v prádelně, a psal jsem, jakmile jsem měl jen chvilku volného času. Snažil jsem se pracovat oběma těmito způsoby, avšak často jsem usnul s perem v ruce. Pak opustil jsem prádelnu a psal jsem stále a žil jsem a snil jsem opět. Po tříměsíční zkoušce nechal jsem opět psaní, usoudiv, že se k tomu nehodím, a odebral jsem se na Klondike, hledaje zlato. Koncem roku následkem objevivších se tam kurdějů musil jsem od-tamtud a na cestě domů na 1900 mil v otevřeném člunu zapisoval jsem si poznámky o svém výletu. Na Klondiku to bylo, kde jsem se našel. Tam nikdo nemluví, každý jen myslí. Tam najdete svůj pravý průhled životem. Já jsem našel svůj.

Zatímco jsem byl na Klondiku, zemřel mi otec a břímě celé rodiny padlo na má bedra. Byly zlé doby v Kalifornii a nemohl jsem dostati práci. Hledaje ji, napsal jsem „Dolů po řece“, a bylo to ihned odmítnuto, čekaje na toto odmítnutí, napsal jsem povídku o dvaceti tisících slov pro novinářskou společnost a také tato povídka byla odmítnuta. Než došlo k odmítnutí, pracoval jsem vždy na nové povídce. Nevěděl jsem, co je to vlastně nakladatel. Neznal jsem jedinou živou duši, jež již kdy něco vydala. Posléze nějaká povídka byla přijata kalifornským sborníkem, od něhož jsem za ni obdržel pět dolarů. Brzo nato „Černá kočka“ nabídla mi čtyřicet dolarů za povídku. Pak se věci obrátily a nebudu snad již po nějaký čas nakládati uhlí, abych se uživil, ačkoli jsem již dělal tuto práci a dovedl bych ji dělati zase.

Moje první kniha byla vydána roku 1900. Byl bych dovedl psáti pro noviny, avšak měl jsem dosti rozumu, abych odmítl býti otrokem tohoto zabijáckého stroje, neboť za takový stroj pokládal jsem noviny pro mladého muže v době jeho vývoje. Teprve když jsem stál pevně na svých nohou, jako spisovatel pro sborníky, pracoval jsem také mnoho pro noviny. Jsem přívrženec pravidelné práce

a nečekám nikdy na vnučnutí. Pokud jde o mou povahu, jsem nejen lehkomyšlný a bezstarostný, nýbrž také melancholický. Proti oběma těmto vlastnostem jsem však bojoval a přemohl jsem je. Kázeň, jíž se mi dostalo jako námořníku, měla na mne dobrý vliv. Snad také mé dřívější dni na moři jsou zodpovědné za pravidelnost života a za omezený pouze spánek. Pět a půl hodiny je přesný průměr, jež si dovoluji, a v mém životě nenastaly dosud nikdy okolnosti, jež by mě udržely bdít, když přišel čas lehnout si.

Jsem velice zaujatý pro sport, libuji si v boxování, šermu, plavání, jízdě na koni, plachtění, ba i pouštění draka. Ač pocházím původně z města, jsem raději poblíž něho než v něm. Venkov je přece jen nejlepší, jediné přirozený život. V mých dospělejších letech spisovatelé mající na mne největší vliv byli Karel Marx v určitém a Spencer ve všeobecném směru. V dobách svého ubohého chlapectví, kdybych byl měl příležitost, byl bych se věnoval hudbě; nyní, kdy nastaly vlastně teprve dni mého mládí, kdybych měl milion nebo dva, věnoval bych se psaní básní a letáků. Myslím, že nejlepší, co jsem napsal, je „Liga starých lidí“ a část „Kempton-Waceských listů“. Jiným lidem nelíbí se ona první práce. Dávají přednost jasnějším a veselejším věcem. Snad budu smýšleti právě tak, až dni mého mládí budou tytam.

Jack London
Dům pýchy
Povídky a vlastní životopis

Překlad Ivan Schulz

Ilustrace na obálce jumpingsack/Shutterstock.com

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 30. 4. 2020

ISBN 978-80-274-0677-7 (epub)

ISBN 978-80-274-0678-4 (pdf)

ISBN 978-80-274-0679-1 (prc)